Smrt fašizmu — Sloboda narodu!

BANJALUČKE NOVINE

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA - BANJA LUKA

God III. Broj 73 Banja Luka, 14 januar 1955 Primjerak din. 10

Isplati li se investiranje istražnih radova u Maslovarskim rudnicima

KOTORVAROŠKA KOMUNA IMA USLOVE DA SE RAZVIJE U JEDNU OD BOGATIJIH U BOSNI I HERCEGOVINI

Ugalj je sada glavna tema razgovora u Kotor Varošu. O njemu i u vezi s njim priča se svugdje i crtaju najoptimističkiji planovi za budućnost. A, uostalom, taj optimizam, nije bez osnova. Komuna, koja je još uvijek jedna od najzaostalijih u Bosni i Hercegovini i za koju se do skora vjerovalo da će godinama samo tražiti pomoć drugih, otkrila je u svojim njedrima skrivene milijarde koje, realno gledajući, mogu za relativno kratko vrijeme da je pretvore u jedan od najbogatijih rejona Republike.

Znalo se i ranije da u kotorvaroškom srezu ima uglja, ali o kolikim se količinama radi, kakav je to ugalj, kakvi su uslovi eksploatacije i niz drugih elemenata koji bi opravdavali ulaganje ozbiljnih investicija u ovaj bazen bili su nepoznati. Zato su i dosadašnji apeli sreske komune, upućivani višim privrednim organima, ostajali bez odjeka. Od sreza je traženo da svoje zahtjeve potkrijepi iscrpnom ekonomskom dokumentacijom a on za to nije imao ni kadrova ni finansiskih sredstava.

PRVI ISTRAŽNI RADOVI

Tek pred nekoliko mjeseci srez je dobio prvi kredit za istražne radove. Iz Sarajeva su došli geolozi, izvršili nekoliko probnih bušenja i već poslije prvih istražnih radova — sa prilličnim iznenađenjem, konstatovali da upravo gaze po milijardama. Ne radi se uopšte o nekakvom malom rudniku nego o velikim naslagama prvoklasnog mrkog uglja visoke kalorične vrijednosti.

Duško Borić, sekretar SKJ: »Otvaranje rudnika, s obzirom na odličan kvalitet uglja, velike rudne rezerve i povoljne uslove eksploatacije, pretstavljalo bi krupan korak u razvitku privrede ne samo kotorvaroške komune, nego, može se slobodno reći i cijele Krajine«.

Naslage uglja u bazenu zauzimaju veliki prostor. One ne obuhvataju samo teritoriju Maslovara, kako se do sada mislilo, nego se protežu u pročniku od nekoliko desetina kilometara zahvatajući znatan dio sadašnje teritorije kotorvaroškog sreza. Iz rudarskog instituta u Sarajevu stigla je i iscrpna analiza kvaliteta uglja i uslova eksploatacije. To je čitav naučni elaborat. Njegov zaključak mogao bi se uglavnom svesti na sljedeće: eksploatacija rudnika ne samo da se ekonomski isplati, nego će ona značiti i veliku dobit kako za privredu Zapadne Bosne tako i cijele zemlje, a zaostala kotorvaroška komuna zahvaljujući svom crnom zlatu, ima sve uslove da se razvije u jednu od najbogatijih u Bosni i Hercegovini.

UVIJEK VISOKI RENOME

Ugljeni bazen u Maslovarama nije nov. Prije rata je tu već postojao rudnik, istina malog kapaciteta, ali ipak prilično poznat. Samo su rezerve uglja u bazenu bile nepoznate.

Bilo je, ustvari, nekih indicija koje su govorile u prilog tome da se radi o znatnijim rezervama uglja. Rudnik su naime otvorili Austrijanci za vrijeme Prvog svjetskog rata. Njihovi geolozi su duže vremena ispitivali taj teren i 1917 godine užurbano su počeli radovi. Po zamašnim radovima koji su tada započeti moglo se pretpostaviti da austriske firme koje su u tom poslu bile zainteresovane to sigurno ne čine zato da bi unaprijedile Bosnu i Hercegovinu, nego da je u stvari pronađeno nešto u šta se isplati ulagati kapital. Kraj rata je međutim sve to omeo, a poslije rata rudnik je prešao tada u upravu tadanje Državne direkcije bosansko-hercegovačkih rudnika. Sve do 1941 godine u čitavom bazenu radila su samo dva otkopa sa prosječnom dnevnom proizvodnjom od oko 400 tona.

Sudeći po pričanju radnika i stručnjaka, koji su prije rata radili u tim krajevima, rudnik u Maslovarama radio je za sve vrijeme vrlo dobro. Direkcije državnih željeznica otimale su se za njegov ugalj. I u vrijeme najvećeg opadanja potražnje uglja i velikih otpuštanja rudara, rudnik je imao uvijek obezbijeđen plasman zahvaljujući visokom renomeu koji je stekao odličnim kvalitetom svoga uglja. Krajem 1941 godine jama i postrojenja su minirani, a godinu dana kasnije četnici su do temelja spalili i rudarsku koloniju.

BORBA ZA RUDNIK

Poslije rata rudari su na svoju inicijativu pokušali da obnove rudnik. Otvorili su zatrpane jame i nabavili nešto alata. Međutim, rudnik nije imao sredstava a sva važnija postrojenja ostala su neobnovljena. Uskotračna pruga koja je vlasništvo Preduzeća drvne industrije »Vrbas« takođe je Rudniku zadavala velike glavobolje. Samo za prevoz uglja do Banje

(Nastavak na 2 strani)

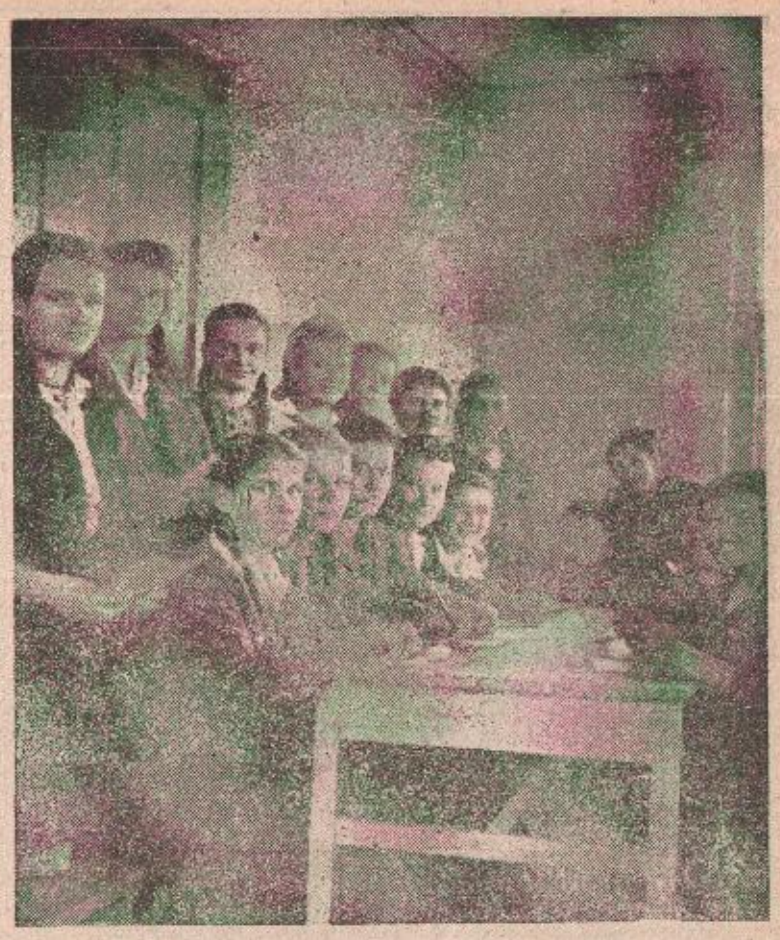

Snimio M. Savinović

Домаћички течај у Крупи на Врбасу

Осамнаест омладинки из Крупе на Врбасу и сусједног села Крмина редовно долазе на наставу домаћичког течаја. Предавање и практични рад по програму траје до подне, али није риједак случај да течајке остану и касније забављене послом.

Течај материјално помаже Земљорадничка задруга Крупа на Врбасу и Народни одбор среза.

Savjetovanje prestavnika zadružnih organizacija

Unapređenje poljoprivredne proizvodnje usko je povezano sa radom na prosvjećivanju sela i poljoprivrednih proizvođača.

Na savjetovanju upravnika zemljoradničkih zadruga, pretsjednika zadružnih savjeta, sekretara opštinskih komiteta Saveza komunista i Narodne omladine Banjalučkog sreza koje je održano ovih dana na inicijativu Sreskog zadružnog saveza u Banjoj Luci opširno je razmatrano pitanje poljoprivrednog prosvjećivanja proizvođača na selu, onako kako je to u osnovnim linijama daljnjeg unapređenja poljoprivrede, kroz provođenje konkretnih mjera postavio Drugi kongres Saveza komunista Bosne i Hercegovine. Dosadašnja iskustva i rezultati rada koji su postignuti na polju stručnog obrazovanja poljoprivrednih proizvođača pokazuju da on nije bio zasnovan na bazi uske povezanosti unapređenja poljoprivredne proizvodnje sa radom na prosvjećivanju sela i poljoprivrednih proizvođača. Polazeći od toga da osnovna orijentacija danas u poljoprivredi treba da bude nastojanje da se uz materijalna ulaganja obezbjedi povećanje prinosa u proizvodnim granama poljoprivrede bez obzira da li se radi o stočarstvu, ratarstvu ili nekoj drugoj grani, za razliku od ulaganja u ranijem periodu, kao i da dalji razvitak socijalističkih odnosa na selu u okviru razvijanja i učvršćivanja organa lokalne samouprave traži veću inicijativu samih proizvođača i poljoprivrednih organizacija — pitanje prosvjećivanja sela se nameće kao neophodno i nužno. Zbog toga zajednica, a naročito komuna treba već odsada da bude zainteresovana za sprovođenje takve politike i u mogućnosti da obezbjedi veća i stalna sredstva za odvijanje tog rada.

Na savjetovanju je usvojeno mišljenje da ovaj rad koji će zahtjevati šire angažovanje kako naših poljoprivrednih stručnjaka i prosvjetnih organa sreza, tako i društvenih organizacija, a u prvom redu osnovnih organizacija Saveza komunista, treba da se odvija za prvo vrijeme kroz organizovanje kraćih kurseva poljoprivrednih proizvođača i to prema specifičnosti poljoprivredne proizvodnje u određenom kraju. U selima oko Manjače, na primjer, koja pretstavljaju izrazito stočarski kraj, program kurseva biće usko povezan sa tom osnovnom granom

(Nastavak na 3 str.)

Zanemarena uloga zbora birača ili zašto nema odgovora na zaključke

Na sastanku trećeg odjeljenja VI osnovne organizacije SKJ, prerađivani su materijali sa II Kongresa SKBiH u živoj diskusiji u kojoj je učestvovalo više članova organizacije. Analizirajući i upoređujući rad članova SK kao i rad društvenih organizacija i društvenih ustanova samouprave na terenu, sa postavkama u referatu druga Starog, konstatovane su postojeće slabosti i nedostaci. Posebno je bila živa diskusija o slabom radu zbora birača.

Činjenica je da je zanemarena uloga zborova birača iako su oni osnovne forme društvene samouprave, u kojoj treba da imaju građani širokog učešća. Na terenu VI organizacije SSRN u 1954 godini, održana su svega dva sastanka zbora birača, i to jedan prilikom diskusije o društvenom planu grada a drugi put je odbornik podnosio izvještaj o svome radu. Na ovom drugom sastanku postavljeno je niz problema pred odbornika za koje je trebalo poduzeti neke mjere od strane NOG. Takođe je postavljeno da odbornik poslije određenog vremena podnese izvještaj zboru, šta je poduzeto po ovim pitanjima. Ni do danas nije održan zbor birača niti su birači upoznati šta je poduzeto po određenim pitanjima. S pravom birači postavljaju pitanje, šta je sa njihovim zahtjevima i prediozima i zašto odbornik nije položio računa zboru birača.

Postoji mišljenje da uslijed toga što NOG-a, zbog finansiskih nemogućnosti nije mogao da udovolji izvjesnim zahtjevima birača, jer je većina bila vezana za materijalne izdatke, te odbornik ne bi pred birače mogao izaći »svijetla obraza«. A i novi problemi koje bi postavili birači ostali bi na papiru, pa se, valjda zbog toga i ne saziva zbor birača. Smatram da ovo nikako ne može da bude mjerilo i uzrok da se zanemaruje ova važna ustanova društvene samouprave. Zašto odbornik ne bi podnio izvještaj zboru birača, šta je učinjeno po njihovim zahtjevima koje su postavili pred njega, bez obzira da li su ili ne usvojeni od NOG-a? Da bome da bi odbornik u svome izvještaju obrazložio kako je on postavio to i to pitanje, zašto nije prihvaćeno i sl. Na primjer zboru

(Nastavak na 3 strani)

Чланице друштва „Мајка и дијете" у Кључу посјетиле дјецу палих бораца у Средњошколском ђачком дому

Друштво жена „Мајка и дијете" у Кључу, организовало је на Нову годину посјету дјеци ратној сирочади у Средњошколском ђачком дому. Том приликом чланице овог друштва подијелиле су дјеци 75 пакета са бонбонима, кексом и разним колачима. Осим тога, шесторици најбољих ђака додијељене су награде у одјећи. Овом посјетом друштво жена „Мајка и дијете" додијелило је у виду поклона укупно 30.000 динара дјеци палих бораца из овог среза.

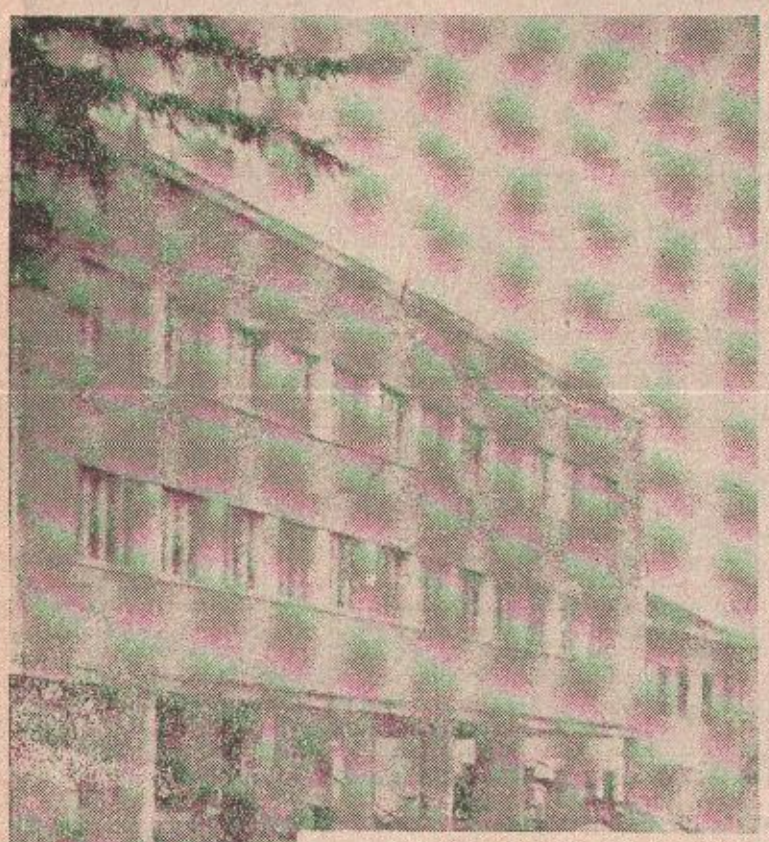

Privode se kraju radovi na izgradnji zgrade Narodnog odbora sreza u Kotor Varoši u čiju je gradnju investirano preko dvanaest miliona dinara. Prije nekoliko dana u zgradu su uselila neka odjeljenja Narodnog odbora dok je stara zgrada ustupljena za potrebe nekih drugih ustanova i društvenih organizacija.

Isplati li se investiranje radova u Maslovarskim rudnicima

GRUPA BANJALUČKIH NOVINARA PRIJE NEKOLIKO DANA TRAŽILA JE OD POLITIČKIH I PRIVREDNIH RUKOVODILACA KOTORVAROŠKOG SREZA ODGOVORE NA NEKA PITANJA INTERESUJUĆI SE ZA PRIVREDNE PERSPEKTIVE OVOGA KRAJA.

U OVOM BROJU DONOSIMO VEĆI DIO MATERIJALA KOJI JE GRUPA NOVINARA SAKUPILA.

(Nastavak sa 1 strane)

Lüke naplaćivala je od uprave Rudnika 2054 dinara po toni. Pa ipak se Rudnik samo nevjerovatnom upornošću rudara, uspješno održavao na tržištu skoro punih pet godina. Tek krajem 1951 godine, kada je u jamu prodrla voda, rudnik je, pošto nije imao pumpi, konačno zatvoren.

Danima se o tome raspravljalo na sastancima rudara, jer teško je bilo rastati se sa rudnikom u kome su mnogi od njih proveli skoro cijeli svoj život. Rudari su čak predlagali da šest mjeseci rade besplatno u korist nabavke postrojenja. Tada se upravo najbolje vidjelo i kolika je svijest o značaju rudnika prodrla kod naroda čitavog kraja. Seljaci su takođe u masama dolazili tih dana na konferencije rudara, a neki su nudili i svoje volove kao prilog za nabavku postrojenja. Oni naravno nisu ni slutili da bi možda i cijeli stočni fond njihovog sreza u to vrijeme teško mogao da spase rudnik.

KVALITET JE PRVOKLASAN — KAŽU GEOLOZI

Maslovare su još i sada upola mrtvo selo. Tek od prije par mjeseci od kada su na terenu bili geolozi u njemu se ponovo počela buditi stara živost rudarskog naselja. Stari, već penzionisani rudari, ali još uvijek spremni da se u svakoj prilici nađu pri ruci pa čak da još jednom siđu u jame i da se sa mladićima takmiče, sa puno vedrine i pouzdanja dočekuju učestale goste, provode ih kroz teren, pokazuju jame i pričaju o rudniku sjećajući se i najsitnijih detalja iz njegovog dugogodišnjeg života. Pretstavnici Narodnog odbora sreza ispričali su im sadržinu najnovijeg izvještaja Rudarskog instituta i to je sada glavna, ako ne i jedina tema razgovora u čitavoj okolini.

Dragutin Bojić

Cijeli bazen još nije potpuno ispitan ali i ono što je već pronađeno obećava bogate perspektive. Geolozi iz Sarajeva ispitali su do sada samo manji dio terena i evo šta oni kažu o dosadašnjim nalazima:

»Naslage Kotorvaroško-Maslovarskih rudnika pretstavljaju ekonomski vrijedno ležište mrkog uglja, koje treba sistematski istraživati.

Prema dokumentaciji austrijskog inžinjera Dr. Fridriha Katzera, koji je prvi ispitivao ovaj teren rudne rezerve bazena procijenjene su na 120 miliona tona. Kvalitet uglja je prvoklasan. Kalorična vrijednost kreće se od 4300 do 6700 kalorija. Ugalj sadrži oko 50 posto koksa, svega 2,2 posto sumpora a takođe mali procenat vlage i pepela. Uslovi za eksploataciju su takođe veoma povoljni. Ugalj se proteže u tri sloja prosječne debljine od po 1,50 metara. Mestimično su slojevi mrkog uglja i deblji. Za sada je najteži problem transport. Stara uskotračna pruga je zapuštena i trebalo bi je obnoviti. Međutim, smatra se da bi možda bilo rentabilnije da se, obzirom na vrlo povoljne mogućnosti, na sadašnjoj trasi postavi normalni kolosjek. Dužina tog novog kolosjeka iznosila bi oko 15 kilometara jer bi se kod stanice Čelinac priključio sadašnjoj pruzi Banja Luka — Doboj.

(r)

Пољопривреда - главна грана привреде

учествује у националном дохотку среза са 85%

Котворарошки срез је изразито пољопривредни крај, у коме нема развијене ни једне гране индустрије. Већ стољећима народ се у овом крају бави пољопривредом. Међутим, у том послу није било ни одређене оријентације. Свако је гајио све. Обрађиване су мале парцеле земље, гајена је по која овца или крава итд. Од таквог рада ни сељак ни заједница нису имали веће користи. Разумљиво је онда зашто је заосталост царевала овим дијелом Босне. Цесте, па чак ни сеоски путеви нису грађени. Скоро никаквих веза са тржиштем није било и сваки сељак је радио онолико колико је било најнужније за прехрањивање укућана. А затим је рат оставио своје трагове. Стока, од које се издржавао највећи број пољопривредника, скоро потпуно је уништена. Зато је послије рата уложен максимум труда да се обнови сточни фонд. Већ 1953 године, када је извршен посљедњи попис, по броју стоке постигнут је предратни ниво, а у неким врстама знатно и повећан. То је била довољна основа за настојања на унапређењу сточарства. Убрзо, затим, израђен је и оквирни перспективни план. Рачуница је показала да сточарство, обзиром на услове, треба да буде главна грана привреде пољопривредних произвођача. Од око 99.000 хектара укупне површине среза 14.000 хектара заузимају богати планински пашњаци.

БУДУЋНОСТ: ОВЧАРСТВО И ГОВЕДАРСТВО

На подручју среза има преко 54.600 оваца и око 19.100 говеда. Иако то, заједно са другим врстама стоке, претставља богатство ипак ће се у перспективи морати учинити много да се квалитетно побољша сточни фонд. Услови постоје. Високо продуктивна влашићка овца Праменка гаји се у непосредном сусједству на обронцима планине Влашић. Треба само извршити масовно укрштање са малом планинском овцом која се гаји у овом срезу, па је корист очигледна. Влашићка овца, која је често тешка преко 100 килограма, годишње даје 6—7 килограма вуне, а од млијека се добије око 11 килограма сира. Од овце која се гаји на Котворарошком срезу добије се у просјеку 2 килограма сира и

Славко Поповић

1 килограм вуне. Велика разлика у користи која се има од влашићке овце побудила је код сељака интерес за увођење нових врста. У шипрашкој општини, на примјер, стада су већ измијенила изглед. Намјесто малих ниско продуктивних оваца све чешће се виде крупне влашићке овце. И у другим предјелима произвођачи сами набављају овнове и врше укрштања.

Слично стање је и у говедарству. На срезу Котор Варош преовлађује босанска буша. Стога ће процес преоријентације стада говеда укрштавањем бољим врстама ићи нешто спорије. Међутим, важно је истакнути да код сељака и за то постоји интерес. У овим задацима знатну улогу имаће земљорадничке задруге. При свакој, од постојећих шест задруга, отвориће се приплодне станице у којима ће се вршити укрштавање расом монтафонаца. Осим тога, у циљу што брже измјене раса говеда у тим станицама биће гајена матична стада. Наиме, уз помоћ народног одбора среза биће набављено неколико крава боље расе које ће се са тим биковима укрштавати и стварати матично стадо које ће бити основа за увођење монтафонаца у села Которварошког среза. Постоје и врло повољни услови за свињарство.

СЛАБА ВЕЗА СА ТРЖИШТЕМ

Поред сточарства производња воћа претставља важну грану привреде которварошких сељака. Довољно је за илустрацију навести да на подручју среза има око 195.000 стабала шљива, 18.000 стабала ораха, 12.000 јабука итд. Међутим о унапређењу воћарства за сада се још увијек не може ништа позитивно рећи. Скоро никаква агитациона средства не могу користије дјеловати на сељака него пласман производа, који ће га стимулирати на већу производњу. А на овом срезу се за сада не може говорити о пласману воћа. Слабе комуникационе везе и удаљеност села у брдима отежавају довоз на пијацу, која такође не би могла апсорбовати сав вишак воћа са села. Када роди воће произвођачима често пропадају вагони производа, јер их немају гдје продати. Тако квалитетна шљива, па и јабука иду у кацу за ракију, која је на мјесто користи на селу узрок разних зала. Можда би се ипак могао организовати откуп воћа? Заинтересована предузећа требало би да о томе дају своју ријеч. Користи за овај сиромашан крај биле би огромне. Ево и примјера. Само за продате орахе сељаци овог среза добили су ове године око 12 милиона динара.

ПРОБЛЕМИ

Осим проблема пласмана производа треба споменути још читав низ тешкоћа, које условљавају тешко стање привреде на овом срезу. „Огњица" — болест оваца хара у скоро свим општинама. Она годишње смањи приносе за око 32 милиона динара. Један ветеринар, без амбуланте не може да обави ни најмањи дио посла око организације заштите стоке. Ако томе додамо још и то да до села, често удаљених и по 50 километара од главне цесте, нема никаквих путева, види се стварна слика стања. Агронома нема ни једног, а штитасте уши има у свим предјелима среза. Сви напори чињени да се отклоне ове тешкоће недовољни су јер недостаје средстава и стручњака. Народни одбор среза израдио је својим скромним средствима пројекат за изградњу ветеринарске станице. Али то је све, за градњу се нема средстава. Тражена је помоћ од републичког Извршног вијећа. Требало би 10 милиона динара за станицу. А ако не добију? Мораће учествовати на конкурсу Народне банке. Али 50 милиона је потребно за изградњу далековода. Хоће ли срез ако за једно и друго добије кредит, бити способан да приликом исплате одговори својим обавезама?

Димитрија Грубач

У сваком случају овај сиромашни срез, који има услова да се развије и постане самосталан, требало би помоћи да чим прије оствари своје тежње.

(П.)

Počela je sa radom razglasna stanica u Kotor Varoši

Oko tri stotine hiljada dinara odvojio je Narodni odbor sreza iz svojih budžetskih sredstava za nabavku razglasne stanice u Kotor Varoši. Uz razglasnu stanicu nabavljen je i potreban broj ploča i zvučnika koji su postavljeni u Donjem Varošu, Čepku, Kotorišću i u samom centru.

Pored redovnih muzičkih emisija, ova razglasna stanica koristiće se povremeno i za razna obavještenja namjenjena građanstvu. U najskorije vrijeme Narodni odbor sreza nabaviće još nekoliko zvučnika koji će biti razmješteni na ulicama i zaseocima koji su udaljeni od centra grada.

Živa aktivnost društvenih organizacija u Maslovarama

Na opštinskom području Maslovare u prošlu subotu i nedelju održana su dva sastanka sa aktivistima iz opštinskog odbora Socijalističkog saveza i Narodne omladine i ujedno uspjelo predavanje za partijski aktiv sa temom »O zaključcima Drugog kongresa Saveza komunista Bosne i Hercegovine«. Delegat sa kongresa i učesnik u radu nekih komisija drug Duško Borić, sekretar Sreskog komiteta SKJ, upoznao je članove Saveza komunista sa ovog terena o toku trodnevnog rada kongresa, o donesenim zaključcima, kao i mjerama koje se moraju poduzeti radi njihovog sprovođenja u život.

Sutradan, u nedelju, održan je prošireni sastanak Opštinskog komiteta SKJ i Narodne omladine sa članovima Opštinskog odbora Socijalističkog saveza na kome je raspravljano o nekim aktuelnim pitanjima političkog rada na selu.

Savjetovanje prestavnika zadružnih organizacija

(Nastavak sa 1 strane)

poljoprivrede i imaće za cilj da pačna predavanja i razgovore pruže osnovna znanja o uzgoju i njezi stoke, odabiranju priplodnih grla, ishrane stoke i stvaranja krmne baze, kao i osnova zoohigijene. Na taj način postići će se da taj rad bude što tješnje i neposrednije povezan sa praksom. Za ravničarski dio sreza, gdje preovladuje ratarska proizvodnja, program kurseva, naravno, temeljiće se na predavanjima iz oblasti ratarstva, krupnog stočarstva i drugih sporednih grana poljoprivrede. U pobreškim krajevima sreza, svakako da će biti više riječi o stočarstvu i vinogradarstvu.

Za rad i organizaciju ovih kurseva koji treba da postanu stalna forma poljoprivrednog prosvjećivanja sela i proizvođača, pri Sreskom zadružnom savezu formirana je stalna komisija za poljoprivredno prosvjećivanje u koju su pored stručnjaka-agronoma i prosvjetnih organa sreza ušli i pretstavnici Saveza komunista i Narodne omladine. Pored toga predviđeno je da se pri zadružnim savjetima i upravnim odborima u zemljoradničkim zadrugama stvore uprave kurseva čiji će zadatak biti da vode brigu i organizaciju njihovog rada, da se brinu za stalan broj slušalaca, kao i za obezbjeđenje potrebnih sredstava za rad kao što su knjige, ogrjev, potrebne brošure i časopisi. Postavljeno je da se u kurseve ove vrste uključe svi članovi zadružnih savjeta zemljoradničkih zadruga i upravnih odbora, zatim u prvom redu članovi Saveza komunista i Narodne omladine, a i što veći broj naprednijih proizvođača. Nadalje je zaključeno da se u okviru održavanja ovih kurseva poljoprivredni proizvođači pomogne i na taj način što bi se održavao stalniji kontakt poljoprivrednih stručnjaka sa njima kroz praćenje načina praktične primjene usvojenih znanja na njihovim imanjima i imanjima zadružnih ekonomija, zatim lične razgovore i povremena dopunska predavanja. S druge strane ovi kursevi moći će da posluže i kao osnova za organizovanje naprednijih proizvođača u društva »Naprednih poljoprivrednika« koja bi takođe sa svoje strane mogla mnogo doprinijeti u sprovođenju ovog tako važnog zadatka koji postavlja naš sadašnji društveni razvitak. Na savjetovanju je istaknuto takođe, da bi trebalo u vezi sa radom kurseva preko zime, a i kasnije, pokrenuti i oživiti rad poljoprivrednih biblioteka pri zadrugama. Ondje gdje postoje zadružni domovi, trebalo bi rad čitaonica i biblioteka postaviti tako da se omogući proizvođačima koji prođu kroz kurseve i dalje praćenje stručnih časopisa i odgovarajuće literature za selo, kako bi se na taj način održao kontinuitet između stečenih znanja i onih koje će oni crpsti prema svom ličnom izboru iz raznih oblasti poljoprivredne nauke.

Najveći broj ovih kurseva, pošto se prethodno izvrše sve pripreme za njihov rad, treba da otpočnu u drugoj polovini ovog mjeseca. U nekim selima, kao na primjer u Bronzanom Majdanu, Stratinskoj, Karanovcu ovi kursevi već su ranije otpočeli sa radom i prvi rezultati pokazuju da kod proizvođača vlada veliko interesovanje za njihov rad i — što je najvažnije — ne pokazuju tendenciju osipanja. Postavljanje zadatka obrazovanja poljoprivrednih proizvođača i prosvjećivanja širokih masa sela uopšte na jednu širu osnovu ne pretstavlja samo unapređenje poljoprivrede, već je to istovremeno i korak naprijed u razvijanju socijalističkih odnosa, a prije svega socijalističke svijesti kod proizvođača. Č.

PERSPEKTIVE I ZNAČAJ ŠUMSKE PRRIVREDE BOSANSKE KRAJINE U 1955 G.

Činjenica da 27% u našem izvozu otpada na proizvode drveta - govori koliki je značaj naše šume

Zahvaljujući novim smjernicama u razvoju naše opšte privrede i mjerama našeg novog privrednog sistema, šumarstvo kao sastavni dio naše opšte privrede iz godine u godinu zauzima sve dominantnije mjesto i značaj.

U vezi sa ovim prirodno se pred šumarstvo postavljaju sve veći i ozbiljniji zadaci i njegove obaveze prema zajednici. Šumarstvo kao vrlo važan faktor u našoj socijalističkoj izgradnji dolazi svake godine do sve većeg izražaja i u društvenim planovima ono zauzima značajne stavke. Sama činjenica da proizvodi drveta učestvuju u našem cjelokupnom izvozu sa oko 27% govori jasno koliki je značaj šumske privrede za našu zemlju a njen udio u direktnoj izgradnji naših industrijskih, komunalnih, komunikacionih i dr. objekata stoji vrlo visoko. No istovremeno naša šumska privreda nalazi se pred jednim vrlo ozbiljnim problemom od kojeg u osnovi zavisi progres šumarstva (koji je za nas od vrlo velikog značaja) ne samo kao struke, nego kao jednog od bitnih faktora našeg ekonomskog života uopšte. Taj problem leži u protivrječnosti potrebe stroge štednje drveta s jedne strane i rastućih potreba naše privrede na drvetu s druge strane. I jedna i druga potreba toliko su realne i goruće da se rješenje ovog problema ne može odlagati i ostajati samo na teoretskim postavkama.

U vezi sa ovim svim u 1955 godini stavljeni su još veći zadaci i obaveze pred organe šumarstva, od kojih znatan dio otpada i na Direkciju šuma Banja Luka, odnosno na 19 šumskih uprava koje rade pod njezinim upravno-privrednim rukovodstvom i kontrolom. Veličina i značaj zadataka koje ima da izvrši Direkcija šuma Banja Luka sa svojih 19 šumskih uprava jasno se uočava ako se iznesu samo oni glavni kao što su: ostvariti 2 milijarde i 200 miliona bruto produkta, realizovati plan sječa u iznosu od 1,444.000 m³ čime se vrši snabdjevanje drvnom sirovinom 18 preduzeća drvne industrije i oko milion stanovnika koji žive na ovom području, usjeći i izraditi u vlastitoj režiji 105.000 m³ drvne mase, izvršiti pošumljavanje i melioraciju na površini od 8.182 hektara. Zatim kao investitor izvršiti građevinskih radova u vrijednosti od 1 milijarde i 622 miliona dinara i to 138 zgrada šumskih uprava, lugarnica, gospodarskih zgrada, mrestilišta i lovnih objekata, 147 kilometara kamionskih šumskih puteva, 19,5 kilometara šumskih željeznica, 41 kilometar šumskih koturača i još niz drugih objekata. Samo na srezu Banjalučkom izgradiće se 40 kilometara šumskih kamionskih puteva koji će pored svoje primarne zadaće, mnogo doprinijeti i povezivanju pojedinih opština i sela sa Banjom Lukom, zatim nekoliko stambenih i upravnih zgrada i sl.

Sve ovo daje šumskoj privredi, kao sastavnom dijelu opšte ekonomike Bosanske Krajine izvanredan značaj u učešću u bruto produktu naše Republike i kroz to važnu ulogu u socijalističkoj izgradnji komuna i cijele zemlje.

No istovremeno mora se konstatovati da Direkcija šuma Banja Luka, odnosno pomenutih 19 šumskih uprava ne raspolažu još sa svim potrebnim sredstvima za uspješno izvršavanje ovih zadataka. Tu u prvom redu dolazi pitanje popune stručnih šumarskih kadrova a posebno pitanje stručnjaka finansijske i računske struke. Sadašnji ovaj posljednji kadar naročito onaj na terenu sastavljen je većim dijelom od mladih ljudi i sa nedovoljnim kvalifikacijama, koji i pored svog punog zalaganja nisu u stanju udovoljiti svim zadacima koji im se postavljaju. Sa stručnim šumarskim kadrovima stoji nešto bolje jer gotovo sve šumske uprave imaju bar po jednog visoko kvalifikovanog stručnjaka ili starijeg dobrog i iskusnog šumara, ali to je apsolutno nedovoljno kada se imaju pred očima veliki zadaci o kojima je bilo naprijed govora i koji zahtjevaju obiman, stručan i studiozan rad potenciran ekonomskim principima našeg novog privrednog sistema.

Pored još nekoliko teškoća po ovom pitanju koji su čisto organizacione prirode (pitanje veličine teritorija pojedinih šumskih uprava i lugarskih reona, metodi načina gospodarenja u šumama, pitanje racionalnog korištenja drvnih masa i sl.) nedostatak potrebnog prostora za upravne prostorije znatno otežava rad. Ovo je naročito izrazito za prostorije same Direkcije u Banjoj Luci koje ne zadovoljavaju ni najosnovnije potrebe za odvijanje normalnog rada. Delikatni i odgovorni poslovi stručnih analiza, poslovi finansijske obrade svih radova koji se odvijaju na terenu, vrlo živ saobraćaj sa strankama i redovni administrativni poslovi, sve to mnogo trpi i ne može se vršiti normalno i sa punim uspjehom. Ovome svakako treba dodati i opterećenost službenika koji u takovim prilikama rade a posebno radi toga što se radi nedovoljnog prostora broj službenika ne može povećati, iako je neophodno potrebn iz prostog razloga što nema gdje raditi.

U vezi sa ovim postoji već od ranije namjera za izgradnju upravne zgrade Direkcije u Banjoj Luci no sa time se odgada iz razloga što Direkcija šuma ima svoje dvije velike zgrade u Banjoj Luci ali ih ne može koristiti, pošto su svojevremeno date na upotrebu drugim licima. Ovo odgađanje je radi toga što se očekuje da će pomenute zgrade biti predate na upotrebu vlasniku a s druge strane sredstva koja bi se imala investirati u izgradnji nove zgrade, Direkcija rade daje na teren prvenstveno za izgradnju lugarnica, koje su jedan od osnovnih faktora za pravilno gospodarenje sa šumama.

Organi šumarstva Bosanske Krajine u prošloj 1954 godini izvršili su svoje zadatke gotovo sto postotno i ostvarili su uglavnom sve svoje obaveze prema društvenoj zajednici a pored toga na principima naših pozitivnih zakonskih propisa koračali dobrim korakom ka saniranju i unapredenju šumske privrede na ovom području.

Vjerovatno je da će i u 1955 godini i ako su zadaci i obaveze šumarstva mnogo veći, organi šumarstva u saradnji i uz pomoć organa narodne vlasti i cijeloga naroda Bosanske Krajine, što je u oblasti šumarstva naročito važno, savladati sve teškoće i riješiti probleme koji će se pred njih postaviti i ove zadatke izvršiti sa punim uspjehom.

D. P.

Održana je osnivačka skupština društva kožaraca Bosne i Hercegovine

Na osnivačkoj skupštini koja je održana ovih dana u Tvornici obuće u Banjoj Luci, pretstavnici svih većih kolektiva kožarsko-preradivačke industrije donijeli su odluku o osnivanju Društva kožaraca Bosne i Hercegovine. Obzirom da slična društva već postoje u narodnim republikama Hrvatskoj i Sloveniji, potreba za osnivanjem jedne zajedničke organizacije koja bi razmatrala i pružala pomoć u rješavanju pojedinih problema u ovoj grani privrede bila je već od ranije predmet duže diskusije među radnim kolektivima kožarsko-preradivačke industrije. Inicijativni odbor koji je osnovan prošlog mjeseca, proučio je uslove i mogućnosti za osnivanje takve organizacije, koristeći se iskustvima sličnih organizacija u drugim republikama.

Skupština u kojoj su uzeli učešća pretstavnici preduzeća kožarsko-preradivačke industrije iz Travnika, Derventa, Visokog, Bugojna i Banje Luke, te pretstavnici preduzeća za otkup sirove kože, usvojila je nacrt predloženih pravila Društva kožaraca Bosne i Hercegovine. U osnovnim smjernicama koje su iznesene na skupštini, zadatak Društva biće da pruža stručne savjete svojim članovima i da radi na rješavanju stručnih problema u ovoj grani industrije. Naročito je podvučena potreba regulisanja položaja radnika kožarske struke i načina njihovog nagradivanja, obzirom da dosadašnji sistem sticanja kvalifikacija radnika koji se bave obradom sirove kože nije stimulativno djelovao u pogledu njihovog stručnog osposobljavanja. Pored toga zadatak ovog Društva biće da u saradnji sa nadležnim organima radi na riješavanju problema daljnjeg unapredenja kožarsko-preradivačke industrije i stručnom uzdizanju radnika, zatim da organizuje izložbe uzoraka, sajmove, ostvari saradnju sa sličnim društvima u narodnim republikama Hrvatskoj i Sloveniji, kao i u inostranstvu. Zaključeno je da se primanje u članstvo vrši individualno za svakog proizvođača, obzirom da društvo nema karakter pretstavničkog organa preduzeća, nego kao konsultativnog tijela radnih kolektiva ove struke za određena pitanja i probleme. Osnivačkoj skupštini društva kožaraca prisustvovao je ing. Ahmet Halilović, pretsjednik Društva kožara i obućara u Narodnoj Republici Hrvatskoj, koji je iznio iskustva iz rada ovog društva. (č)

Zanemarena uloga zbora birača ili zašto nema odgovora na zaključke

(Nastavak sa 1 strane)

birača nije poznato da jedan kilometar asfaltnog puta košta 24 milijona dinara, da ima preko 30 kuća u kojima po svim građevinskim i higijenskim propisima ne bi smjelo da se stanuje, a da NOG-a nema mogućnosti da to pitanje riješi. Ili drugi niz pitanja koja su skopčana za veće materijalne izdatke. To treba da zna zbor birača, da vidi sa kakvim se poteškoćama bori NOG-a, pa će sigurno da shvate zašto nije udovoljeno njihovom traženju. Ali će isto tako vidjeti da je odbornik postavio pred NOG-a zahtjeve zbora birača i da su oni rješavani. Neće onda govoriti: »šta da iznosimo kad zapisnik otide u ladicu i ne pogleda se u njega«.

No isto tako ima stvari koje su mogle da se izvrše bez ikakvih materijalnih izdataka, a koje je postavio zbor birača, kao npr. zabrana držanja svinja i druge stoke u centru i sl. — dakle stvari koje su se mogle riješiti čisto administrativnim putem. Ovakvim odnosom i tolerisanjem uloge zbora birača, odbornik i NOG-a udaljuju se i gube vezu sa biračima, koji bi kroz aktivne zborove birača i masovno učešće birača u njima, u mnogom olakšali i rješavanje niza pitanja sa kojima se bori odbor, jer bi sigurno bilo i pametnih i korisnih prijedloga. Dosadašnja praksa dijametralno je suprotna sa postavkama u referatu druga Starog kad između ostalog kaže:

» . . . Zbog toga za nas komuniste nema ništa preče i važnije od borbe za što masovnije učešće radnih ljudi u radu radničkih savjeta, u zborovima birača kao i drugim ustanovama društvenog upravljanja, bez čega se ne može ni zamisliti postojanje i pravilan razvitak komune . . . «

Isto tako smatram, ovdje se ne može pripisati greška samo odborniku koji zbog ovih ili onih razloga nije sazvao zbor birača, nego je tu isto tako greška i nedostatak u dosadašnjem radu osnovne organizacije SKJ i posebno SSRN, koji su zanemarili ovo pitanje. Zašto se nije npr. moglo postaviti na konferenciji Socijalističkog saveza pitanje rada zbora birača i tražiti da se sazove po ovim ili onim pitanjima? A takvih pitanja koje je trebalo da rješava zbor birača bilo je dosta. Ona su uzgred rješavana na konferencijama Socijalističkog saveza, bez da su dolazila pred NOG-a. Drug Đuro Pucar u svom referatu kaže da je baš SSRN ono mjesto gdje se uočavaju slabosti i utiče na poboljšanje rada organa zborova birača i narodnih odbora, kao i drugih ustanova, odnosno slabostima samoupravnih organa tih ustanova. Čini se da je dosada to bila opšta slabost na terenu našeg grada jer je tačno da je zanemarena uloga zbora birača.

D. Rodić

RAZGOVOR SA NARODNIM POSLANIKOM O PITANJIMA KULTURE

Dobri rezultati na organizovanju tečajeva rezultat su zalaganja društvenih organizacija i prosvjetnih radnika

Široka mreža raznih društvenih i opšte obrazovnih tečajeva govori o živoj aktivnosti organizacija SSRN na ovom planu.

Evo šta o tome za naš list piše drug Dule Vidović:

Molimo Vas možete li nam za čitaoce »Banjalučkih novina« reći šta je na terenu Gradiškog sreza učinjeno u organizaciji raznih tečajeva u vezi sa preporukom Glavnog odbora SSRN BiH?

Zimski period je najpogodniji za razvijanje kulturne i prosvjetne aktivnosti posebno na selu. Odluke i preporuke plenuma Glavnog odbora Socijalističkog saveza Bosne i Hercegovine društvene organizacije su počele da sprovode i pripremaju široku mrežu raznih tečajeva. Prošle godine u zimskom periodu može se reći malo je učinjeno sa izuzetkom aktivnosti Saveza ženskih društava na organizaciji domaćinskih tečajeva koje je pohađalo 215 omladinki i žena. U toku jeseni vršene su pripreme. Održan je prošireni sastanak SO SSRN, udruženja učitelja — savjetovanje sa prosvjetnim radnicima, nekoliko sastanaka Sreskog komiteta i odbora Saveza ženskih društava. Pored toga održano je niz sastanaka osnovnih organizacija SK, SSRN, Narodne omladine, gdje se raspravljalo o pitanjima narodnog prosvjećivanja. Rezultat svih ovih sastanaka bio je program tečajeva, koje je bilo moguće ostvariti na srezu. Imajući takav program, veliku volju polaznika i rukovodećeg kadra bilo je moguće u kratkom vremenu organizovati 50 raznih tečajeva. Ne možemo biti još uvijek zadovoljni, iako to pretstavlja u zadnjih nekoliko godina značajnu akciju i najbolji rezultat, jer je bilo moguće više učiniti. Još uvijek neki aktivisti su skloni da tvrde kako neki ljudi neće ili kako nemaju uslova, a ponajčešće ni jedno ni drugo nije tačno, već je istina da kod takvih nema shvatanja značaja ovakvih formi prosvjetnog i stručnog podizanja radnih ljudi.

U suzbijanju analfabetizma organizovano je 13 tečajeva sa 288 polaznika. Pored toga organizovane su dvogodišnje škole: u Novoj Topoli sa 46 polaznika — radnici iz Poljoprivrednog dobra. U Grbavcima sa 76 polaznika — prerasla djeca; u Mičijama 40 polaznika — prerasla djeca, čime je obuhvaćeno 177 omladinaca i radnika koji nemaju završenu osnovnu školu. Značajno je napomenuti da je dvogodišnjim školovanjem obuhvaćen veći broj djece — palih boraca.

Potrebno je istaći da su se na otvaranju ovih škola pored društvenih organizacija istakli učitelji: Janković Milovan, Trninić Mićo i Popović Marko.

Kako su ženska društva postavila mrežu domaćinskih tečajeva, za koje vlada i u ostalim srezovima veliki interes?

Raspoloženje za ove tečajeve postojalo je u svakom selu i nije uveličano, ako tvrdim da smo imali kadra i druge uslove u svakom selu bi mogli osnovati tečaj. Koristeći nekoliko drugarica koje imaju završenu godišnju domaćinsku školu Barojević Božanu, Ilisić Veselku, Pekorni Slavu, učiteljicu Sedlaček Miru, učenice stručne škole, a posebno spremnost nastavnog kolektiva stručne škole, sada radi 11 tečajeva sa 312 polaznika. Mladi učitelj Pucar u selu Jazovcu uspio je okupiti uz pomoć društvenih organizacija na tečaj 51 omladinku, u Gradišci društvo žena »Budućnost« okupilo je na tečaj 30 polaznika, u Kočićevu pohađa 46 polaznika itd. Treba posebno istaći drugarice niže domaćinske škole koje u okolini sela Bos. Gradiška odlaze dvaput nedeljno i smatraju to velikim priznanjem. Sada u nekoliko sela ima prijavljen broj polaznika, ali nema mogućnosti da im se pošalje neko ko bi rukovodio tečajem. Na predlog Socijalističkog saveza organizovan je 5-to mjesečni tečaj za omladinke koje će se osposobiti za rukovodioce tečajeva. Narodni odbor sreza dao je izvjesna sredstva — za nabavku osnovnih stvari za rad tečaja.

U pokretanju zdravstvenih tečajeva bilo je daleko više problema. Bilo je izvjesnih slabosti kako u radu predavačkog kadra tako i nedovoljne propagandne aktivnosti. Pored toga razni neprijatelji pokušali su na razne načine kako bi spriječili pokretanje ovih tečajeva. Sada radi 14 tečajeva sa 336 polaznika. Pored toga na domaćinskim tečajevima učitelji održavaju časove iz zdravstva. Kombinacija da tečajevi sadrže u sebi pouke iz domaćinstva, krojenja i zdravstva pokazala se praktična i čini mi se da će trebati u idućoj godini raditi na jednom takvom programu, koji bi obuhvatio sve stvari. Svugdje tečajke pored učenja iz programa pripremaju priredbu sa programom kojeg će one izvesti.

Da li je u okviru organizacije zimskih tečajeva učinjeno šta i na planu obrazovanja poljoprivrednih proizvođača?

U ovoj godini po prvi puta prišli smo poljoprivrednom obrazovanju neposrednih proizvođača. Stručnjaci iz poljoprivredne stanice Brumen Drago, Orobabić Ljubica te iz Poljoprivrednog dobra Matekalo Slavko, Houska Drago i poljoprivredni tehničari sa puno volje prihvatili su se posla, da predaju na tečajevima. Do sada je organizovano 7 tečajeva sa 160 polaznika. Ovi tečajevi počeli su koncem decembra i o nekom iskustvu se ne može govoriti. Važno je napomenuti da će se pored ostalog — tečajci više povezati sa stručnjacima, a kako kaže drug Slavko Matekalo da će se u tom povezivanju posjetioca tečaja sa stručnjacima, u zajedničkoj primjeni izvjesnih mjera u obradi zemlje — praktično pokazati uspjeh tečaja.

Ovi tečajevi bilo to domaćinski, zdravstveni, poljoprivredni i opšteg obrazovanja okupili su veliki broj omladine. Sada se postavlja pred društvene organizacije u prvom redu Socijalistički savez da obilascima, rješavanjem raznih problema za nesmetan rad tečajeva, učini sve kako bi tečajevi sa uspjehom završili.

JOШ O НОВОГОДИШЊИМ ПОКЛОНИМА

Дјеца палих бораца НОР Бос. Градишке лијепо су дочекали и остаће им дуго у сјећању долазак Нове 1955 године. Дуго ће они чувати честитке којима им је Срески одбор Савеза бораца НОР Бос. Градишка честитао Нову годину. Можда сама честитка не би за њих много ни значила — обично љепше парче папира на којему се честита Нова година. Али су те честитке они примили у пакетићима у којима је било поред разних слаткиша и воћа и других стварчица за дјецу. Неки су добили и по нешто од одијела. За ове поклоне утрошено је преко 200.000 Динара, које је прикупио преко Синдикалних организација и организација ССРН те од установа и предузећа, Срески одбор Савеза бораца НОР Бос. Градишка. Ове пакете дјеци уручили су Општински одбори Савеза бораца. Они другови посјетили су свако дијете у кући гдје станује, с њим разговарали и уручили пакетић.

Дом ратне сирочади у Бос. Градишци приликом изручивања пакетића посјетили су испред организације жена Мирослава Шинка, испред НОС-а Цемалудин Хасић и том приликом разговарали са дјецом, интересовали се за њихово здравље и учење. Посјетиоцима се захвалио Илија Слијепчевић управник Дома. Ваља истаћи лијеп примјер Синдикалне организације „Дрводјелаца" из Подградаца која је сама припремила одјеће и разних слаткиша у вриједности од 42.000 Динара и спремила пакете за 21 дијете.

С. В.

▼

ПОСЈЕТА КУЛТУРНО УМЈЕТНИЧКОГ ДРУШТВА „ГРАЂЕВИНАР" САНСКОМ МОСТУ

Недавно је бањалучко културно-умјетничко друштво „Грађевинар" гостовало са веома успјелим програмом у Санском Мосту. Дворана Дома културе била је дупком пуна, а свака тачка извођача топло поздрављена.

Друштво се овдашњој публици претставило скоро са свим секцијама које раде у оквиру колектива. У програму је судјеловао фолклор са пет добро увježбаних народних кола, тамбуранска секција, четири солисте и два дуета уз пратњу тамбуранског оркестра и хармонике, као и мали мјешовити збор.

Овдје се надају да ће ускоро имати опет прилику поздравити у својој средини овај вриједни колектив извођача.

Г.

Izložba povodom stopedesetogodišnjice Prvog srpskog ustanka

U srijedu, 12 o. mj. otvorena je u Domu kulture u Banjoj Luci izložba slika ličnosti, oružja, dokumenata i ostalih stvari iz vremena Prvog srpskog ustanka, koju je pripremio odbor za priređivanje izložbe spomenika i dokumenata Prvog srpskog ustanka u Beogradu.

Organizaciju ove putujuće izložbe sproveo je Sreski odbor SSRN i Društvo istoričara.

Iako je veliki dio dokumenata i materijala iz Ustanka vremenom, čestim pustošenjima naše zemlje i ponekad nehatom, potpuno izgubljen, ipak se uspjelo sakupiti najznačajniji dio, koji se ovom prilikom izlaže.

Oni neće moći odgovoriti na sva pitanja i probleme, koji bi se postavili — kaže se u uvodniku kataloga — ali ako nam približe vrijeme i ljude toga velikog događaja — cilj izložbe je postignut.

Pored ostalih vrijednih dokumenata izložena je jedna autentična reprodukcija Karađorđevog portreta, koja je rađena u ono vrijeme tj. 1808 godine. Prvu je izradio francuski slikar Žan Fransoa Ober, a po njoj ruski graver A. Ospov izloženu graviru.

Slike ličnih Karađorđevih stvari: dolame, puška, pištolji i jataган u duberezu, zastave iz raznih perioda ustanka; portreti ostalih vođa: Hajduk-Veljka, Miloša Obrenovića, Vase Čarapića, Stojana Čupića-Zmaja od Nočaja, Prote Mateje Nenadovića i drugih, kao i mnoštvo slika drugih predmeta, uspjelo je ovom izložbom da nam približi vrijeme i ljude, kojim otpočinje novo doba u srpskom nacionalnom razvitku.

B. S.

БУРМА

ОД 6 ЈАНУАРА ДРУГ ТИТО БОРАВИ У ПРИЈАТЕЉСКОЈ ПОСЈЕТИ БУРМИ

Политичка карта Азије — тог највећег континента на којем живи око половина човјечанства — у времену иза Другог свјетског рата битно је измијењена. Револуција, која је вјековима трајала уродила је плодом. Посљедица те револуције је и чињеница да су Индија, Пакистан, Бурма, Цејлон и Индонезија слободне и независне земље. Ми поздрављамо ово буђење духа, који је незадрживо усмјерен у правцу замјене колонијализма демократијом. У коликој смо мјери на страни тих младих држава, које су имале нама сличан историски развој, колико их желимо упознати и остварити свестрану сарадњу с њима доказ је и пут нашег Претсједника друга Тита у те земље.

У азиским размјерима Бурма је релативно мала земља. Налази се на Индо-Кинеском полуотоку. Велика је 680.000 км² (више од двије Југославије) са око 18 милиона становника. Географски је смјештена на раскрсници двију великих и најстаријих цивилизација и култура свијета — кинеске и индиске. До 1937 године била је у саставу са Индијом и заједно с њом највећа Британска колонија. Те године добила је посебан положај у оквиру британског колонијалног посједа, који је заузимала до 4 јануара 1948 године рођендана њене потпуне слободе и независности.

Бурма је земља која има сасвим повољне природне услове који претстављају солидну подлогу њеном наступајућем привредном процвату и напретку. Приморска земља са разноликом конфигурацијом тла, повољним климатским увјетима у области мусунске климе, богата ријекама међу којима њезина ријека Иравади спада у највеће азиске ријеке. Она протиче уздуж читаве земље, те се преко ње као велике саобраћајне артерије одвија транспорт и трговина скоро свих бурманских богатстава и производа. Иако недовољно испитана услијед недостатка систематских научно-истраживачких геолошких радова, богата је рудама. Постоје веће залихе волфрама, олова и цинка а у новије вријеме су пронађене веће залихе нафте и то у повољним подручјима и већ је изграђена мрежа нафтовода од неколико стотина километара према рафинерији нафте у Рангуну. Око 58% државне површине је под шумом. Бурманско дрво је познато и врло цијењено у цијелом свијету. Нарочито се истиче врло квалитетно тиково дрво. Источно индиска компанија показивала је велики интерес, па чак изазивала и ратове у намјери да се дочепа експлоатације бурманског дрвета.

Бурма је многонационална земља. Ово, иначе, претставља приличну потешкоћу обзиром на велики број националности, језика писама и религије. Становништво је углавном монголског порријекла а највећи број становништва сачињавају Бурманци.

По својој привредној култури Бурма је претежно пољопривредна земља. Највећи број становништва (око 2/3) запослен је у пољопривреди и највећи дио националног дохотка потиче из пољопривреде. Двије трећине обрадиве површине засијана се рижом. С тим у ред највећих произвођача риже на свијету. У односу на остале велике свјетске произвођаче (Кина, Индија и Јапан) највећи је извозник риже обзиром да ове поменуте земље троше велике количине риже за прехрану властитог врло бројног становништва. Лука Рангун, уједно и главни град, највећа је извозна лука риже на свијету. Прије рата је извожено годишње и преко три милиона тона риже. Од осталих пољопривредних култура знатно су заступљене памук, воће, кукуруз, дуван и шећер.

Индустрије и саобраћај слабо су развијени. И поред огромних природних богатстава ове су привредне гране заостале. То није ни чудо ако се укаже на стогодишњу владавину британске империје која свакако није имала рачуна подизати привреду колоније Бурме. Након постизања независности улажу се велики напори за свестрани развој привреде у оквиру које се индустрији даје видно мјесто. Исто тако саобраћај доскора једино развијен на ријекама Иравади и Салвен знатно се проширује и модернизира. До сада су изграђене жељезничке пруге Рангун — Пром и Рангун — Мандалај и даље до Мијткина.

У унутрашњој политици земље важно је истакнути слиједеће: још прије 1939 године појавио се напредни омладински и студентски покрет под именом „Партија такина". Овај покрет дао је касније живот дијела партијама социјалистичкој и комунистичкој. Од године 1946 значајну улогу у политичком животу земље има социјалистичка партија. Она је водећа снага у Антифашистичкој лиги. Од 13 чланова извршног комитета Антифашистичке лиге 8 њих је припадника социјалистичке партије и заузимају мјеста потпретсједника и генералног секретара. Од свеукупног чланства у Парламенту (375) 80% је припадника Антифашистичке лиге, а од ових 60% Социјалистичке партије.

У Пу као истакнути и популарни вођа игра важну улогу у координацији рада између социјалистичких и несоцијалистичких чланова нарочито у погледу социјалистичког програма што

ЈОШ О СТИПЕНДИЈАМА

Стручној квалификацији својих другова неки колективи поклањају пуну пажњу

У прошлој години, на основу начелне Уредбе Народне скупштине, донесени су многи прописи о редовном студирању на свим универзитетима у земљи. Укинута су многа ограничења око уписа, тако да је и свршеним ученицима средњих стручних школа, иако само у неким специфичним случајевима, пружена могућност уписа на друге факултете, поред одговарајућих, гдје су ограничења укинута раније.

Укидање тих ограничења, поред других мјера предузетих на том плану, осјетило се и у Бањој Луци одласком већег броја нових студената на школовање. Повећање интереса за више образовање изазвало је и нови проблем — средства, која није било једноставно осигурати. И поред тешкоћа ипак је већи дио заинтересираних студената обезбијеђен стипендијом. Највише новца уложио је у ту сврху Народни одбор града Бање Луке, који из својих средстава стипендира 89 студената и 44 ученика средњих школа. Те су стипендије у доста случајева недовољне (2500 до 500 динара). Основни разлог за такав случај је што су расположива средства дијељена на принципу да се обухвати већина молилаца. То се морало одразити на висини стипендија.

Важну улогу на обезбјеђењу животних услова за студенте одиграла су већа бањалучка предузећа, која су у оквиру својих могућности (али и каснијих потреба) преузела стипендирање доброг дијела студената у појединим стручним грана.

Колектив ливнице челика и творнице стројева „Јелшингград" стипендира 11 студената и даје уједно, највише стипендије од осталих предузећа. Од девет студената на техничком факултету двојица су радници, које је колектив претходно стипендирао на Радничком техникуму, затим два техничара раније запослена у предузећу. Једну службеницу упутили су на Економски факултет. Сви имају стипендије у износу од 8000 динара. Поред тога стипендирају једну ученицу гимназије, ратно сироче, у висини од 6000 динара.

Грађевинско предузеће „Крајина" стипендирало је прошле године 15 студената, од којих су двојица завршила и јавила се на посао. Ове године имају 14 стипендиста, од чега 13 на Техничком, а једног на Економском факултету. Њихове су стипендије од 6—7500 динара.

Апсолвентима, који раде на дипломском раду исплаћена је додатна сума од десет хиљада динара.

Грађевинско предузеће „Павао Радан" стипендира пет студената у Загребу и једног у Сарајеву са стипендијама од 6—7500 динара. Похвалан је гест овога предузећа исплата једномјесечне стипендије као новогодишње награде.

Предузеће „Руди Чајавец" стипендира, такође, шест студената у износу од 6—8000 динара.

Како се види из ових неколико примјера уложено је доста напора и добре воље, да се једном дијелу студената пружи материјално обезбјеђење. Општем и стручном образовању радника не прилази се, међутим, са једнаком пажњом и разумијевањем на свим мјестима и у свим колективима.

Творница „Јелшингград" на примјер омогућила је десеторици својих радника, који посјећују Мајсторску дјеловодну школу у Бањој Луци редовно праћење предавања и њихово стручно уздизање као и општу техничку наобразбу с тим што им је смањено редовно радно вријеме за два часа. Исти је случај са 15 радника из колектива творнице „Руди Чајавец", којима је радно вријеме такође смањено за по два часа. Овоме питању пришла су правилно и нека друга предузећа и установе као Фабрика духана, рудник „Лаут", Завод за социјално осигурање, Народни одбор града, док се молби појединих ученика нису одазвали у предузећу „Крајина", Народној банци и на још неким мјестима.

Када се полаже необично много пажње образовању радника био би пожељнији јединствен став на том пољу, како један дио ученика вечерњих школа не би био у подређеном положају о односу на оне који уживају неке повластице. Предузеће у таквим случајевима не би губило много, а појединци би своје образовање допунили квалитетнијим знањем, које би касније користило цијелом колективу.

С.

О ЧЕМУ ЈЕ РАСПРАВЉАО САВЈЕТ ЗА ПРОСВЈЕТУ И КУЛТУРУ НАРОДНОГ ОДБОРА ГРАДА

Domu kulture treba posvetiti više pažnje

Priča se: »Zgrada Doma kulture ima više gospodara. To dolazi do izražaja naročito kada je u pitanju korišćenje koncertne sale za priredbe, predavanja i igranke. Onda to rješavaju pojedinci iz same zgrade, drugovi iz Savjeta za prosvjetu ili NOG-a. Zbog toga se odbor jedne društvene organizacije samovoljno uselio u prostorije Kluba kulturnih i javnih radnika. Pored toga mnoge prostorije nisu racionalno iskorištene. Služe za prolaz ili se u njima održava mjesečno jedan sastanak ili ni jedan. Ne održava se dovoljno čistoća u pojedinim dijelovima zgrade. Ne plaća se redovno članarina i svjetlo. Nema plana prihoda i rashoda. Ne plaća se sala i vijećnica. U prostorijama je, osim toga, smješteno osam stanara a svega bi dvije porodice imale zakonsko pravo na to. A što je najvažnije nema sistematskog kulturno prosvjetnog i političkog života. Zgrada je data Upravi nekretnina a ona nema čvrsto situaciju u svojim rukama. Neki dijelovi zgrade su oštećeni, pa bi u tekućoj godini trebalo platiti 2 miliona dinara za instalaciju parnog grijanja itd.«

Imajući u vidu takvo stanje, Savjet za prosvjetu na jednoj od svojih posljednjih sjednica pretresao je pitanje Doma kulture i sadržaj rada u njemu i njegovoj djelatnosti u gradu i bližoj okolici. Pri tom su uzeta neka iskustva iz rada Kolarčevog Narodnog univerziteta u Beogradu.

Diskusija je pokazala da bi trebalo izvršiti izvjesnu reformu i unijeti novi sadržaj rada. Prije svega pao je prijedlog da se ta zgrada preda Narodnom univerzitetu. To bi bila onda posebna ustanova sa samostalnim finansiskim poslovanjem, sa godišnjim planom prihoda i rashoda. Izdržavala bi se od sopstvenih prihoda i dotacije NOG-a. Zato bi trebalo formirati plaćeno profesionalno tijelo koje bi vodilo računa o materijalnim potrebama i čitavoj kulturno prosvjetnoj i političkoj djelatnosti. Njegova djelatnost bi se protezala ne samo za grad i srez, već i na susjedne dijelove Bosanske Krajine. Racionalno bi trebalo iskoristiti veliku salu i vijećnicu kao ostale prostorije. Tu bi se prije svega održavala predavanja Narodnog univerziteta koja bi imala sistematski, postupni i planski karakter i to tokom cijele godine po ciklusima iz medicine, književnosti, istorije, ekonomije, politike, psihologije itd. za koje je potrebno detaljno razraden mjesečni i godišnji plan. Tako bi slušalačka publika iz ciklusa predavanja medicinskih nauka ili književnosti za godinu dana dobila zaokrugljenu cjelinu. Izvjesna predavanja bi se štampala u vidu popularnih brošura za selo. Predavanja takve prirode bi mogli koristiti i slušaoci Radničkog univerziteta. Uz ovu ustanovu formirala bi se i omladinska katedra. Ako bi rad bio postavljen tako, onda bi stručna udruženja ekonomista, pravnika, prosvjetnih radnika itd. mogla pružiti pomoć, dati izvjesne predloge, predavanja i predavače. Svakako da bi ovakva ustanova morala imati svoj Statut. Još za vrijeme rata 1942 godine u oslobođenom Bihaću postojala je takva ustanova sa pisanim Statutom koji je objavljen u »Narodnom Oslobođenju«, organu AVNOJ-a.

U zgradi bi se dalje održavali koncerti, a zatim književne večeri, izložbe, kursevi stranih jezika, daktilografski kursevi i kursevi stenografije.

Ukoliko želimo da nam se biblioteka i dalje razvije, nužno bi joj bilo dati cijelo prizemlje, a Narodnom muzeju cijelo desno krilo. Muzej se nalazi pred otvaranjem novih odjeljenja (istoriskog i odjeljenja Narodno oslobodilačke borbe). To bi za sobom privuklo iseljavanje ili preseljavanje izvjesnih ustanova ili i stješnjavanje u postojeće prostorije.

Vjerovatno je da će ovaj prijedlog uskoro postati realno ostvarenje.

S. Ć.

Najuspjelija audicija u Banjoj Luci

Osvanuo je 4 januar, vrlo značajan dan, ne zato što je to bio prvi utorak u 1955 godini, nego zato što se tog dana počelo formirati pionirsko pozorište i baletska grupa.

Osjećalo se da našoj djeci treba pomoći da razviju svoj kulturni život u širim razmjerama. Pomoći im da izađu iz uskog okvira škole i omogućiti im da pokažu šta mogu i umiju.

Približavalo se deset sati kada je trebalo da se počne sa upisom onih koji žele da postanu članovi tako značajne pionirske ustanove. Kako će to sve proći? Hoće li se javiti dovoljan broj pionira?

Oko deset sati počeo je žamor. Bilo je i malo nereda. Vidjelo se da se okupio veći broj onih koji ne mogu mirno, kao pod komandu da čekaju. Znamo mi dobro djecu. Oni su veseli, nestašni, ali vrijedni i ozbiljni kada to treba. Razgovarali smo. Složili smo se da član pionirskog pozorišta može postati samo dobar pionir i pionirka koji u potpunosti izvršavaju svoje obaveze prema školi.

Upis prije podne je prošao u najljepšem redu. Drugovi su pustili naprijed drugarice, odrasliji mlađe, sve je lijepo teklo. U dramsku grupu je upisano 111 pionira i pionirki, a u baletsku 38 pionirki — čudno, ni jedan pionir.

Poslije podne slika je bila sasvim druga. Pred zgradom se okupilo preko tri stotine djece. Vikali su, svi u glas »eno jel«. Napravila se velika gužva. Svako je želio da bude prvi upisan. Nažalost, morali su se razići a da svima nije udovoljeno. Da je rad bio malo bolje organiziran vjerovatno bi bilo i više upisanih. Ovako je poslije podne upisano 50 pionira za dramsku grupu i 50 za baletsku. Obuhvaćeno je oko 300 kandidata. To je ujedno i broj koji nam govori da se ne smijemo oglušiti o dječje želje. To je broj koji nas goni da ozbiljno razmišljamo o onome što se još da učiniti.

Пише:
Иван Јајчевић

свакако претставља врло важан фактор бурманске револуције. Најважнији политички и привредни проблеми земље који су стављени на дневни ред заслугом социјалистичке партије били би слиједећи:

1. **Спровођење аграрне реформе**
2. **Демократизација управе**
3. **Учвршћење националног јединства**
4. **Повећање производње**
5. **Програм индустријализације**

Иако У Ну није члан социјалистичке партије ипак сматра да Бурма треба да иде социјалистичким путем. Он често наглашава да његова земља мора ићи сопственим путем, јер би свако „преузимање туђих метода значило гушење моралних снага Бурме".

Бурму је у времену иза Другог свјетског рата задесио велики број разних урота и побуна. Међутим се ипак може тврдити да је њена влада у азиским размјерама ријетко политички стабилна и чврсто везана са цјелокупним народом. Антифашистичка лига као коалиција разних политичких снага Бурме под водством социјалистичке партије води земљу у правцу чувања независности, борбе за мир и остварења мирољубиве сарадње са свим земљама.

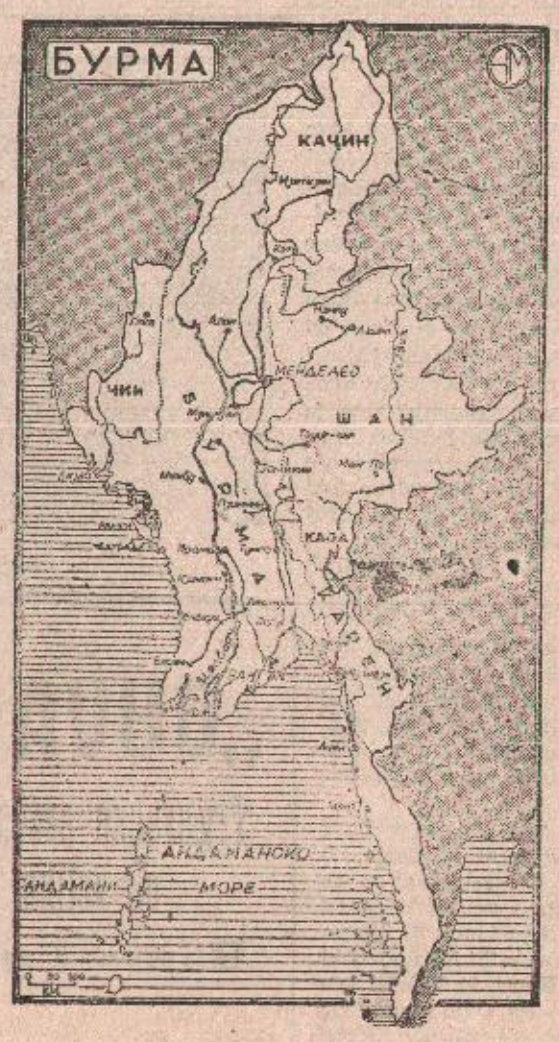

У посјету нашој пријатељској земљи Бурми отишао је друг Тито. Управо ових дана борави он у њој. Отишао је да види и осјети лик и дах те нама тако блиске земље. Он ће приказати нашу земљу на путу изградње истинских социјалистичких друштвених односа — земљу која има пуно разумијевања за њихове напоре у правцу слободе и благостања.

У Повеличу је са радом отпочео први пољопривредни течај

Већ дуже времена на омладинским конференцијама у селу Повеличу, омладина је захтјевала и предлагала да се организира течај за пољопривредно образовање омладине. Када се узме у обзир чињеница да је ово крај у коме успјева воћарство и друге гране пољопривреде, онда је разумљиво ради чега је интерес омладине за ова питања био тако велики.

Недавно је отворен такав течај. Омладинци из неколико засеока долазе на предмете који обрађују његу воћа, стоке, пчеларство и ратарство. Наставу, која је углавном практична, посјећује двадесетак омладинаца изнад шеснаест година. Наставници су стручњаци за пољопривреду који су запослени на овом терену.

М. ВУЧЕНОВИЋ

Nepravilan odnos preduzeća prema zaposljavanju invalida i žena

U Birou za posredovanje rada Narodnog odbora sreza u Jajcu, nedavno je diskutovano o problemu zapošljavanja nezaposlenih radnika, a naročito invalida i žena. U vezi s tim formirana je komisija za iznalaženje slobodnih radnih mjesta u preduzećima, gdje bi se uglavnom zaposlile žene i invalidi. Takvih radnih mjesta i poslova bilo je 25 u preduzećima i ona su odmah popunjena, izuzev u preduzeću »Žitopromet«. Naime u mlinu u Bravnicama trebalo je da se uposli pet žena i jedan invalid, ali preduzeće ni do danas nije primilo ni jedno od ovih lica. Preduzeće za distribuciju električne energije trebalo je da uposli dvije žene, a Tvornica gipsa u Volarima jednog invalida. Biro je u smislu Zakona o ratnim vojnim invalidima uputio Tvornici gipsa na posao ovog invalida, ali iz lične netrpeljivosti direktor ga nije primio. Isto tako preduzeće »Žitopromet« je odbilo da primi na posao invalida Peru Mihajlovića sa motivacijom da nije povjerljiv za čuvara mlina, iako je ovaj nosilac spomenice od 1941 godine.

Ima preduzeća koja otpuštaju radnike sa posla navodno kao višak radne snage, uslijed čega se zajednica u većini slučajeva nepotrebno opterećuje izdacima za njihovo materijalno obezbjeđenje.

U Volarima otvoreno odjeljenje škole učenika u privredi

Nedavno je u Volarima kod Jajca otvoreno odjeljenje škole učenika u privredi, koje pohađa 9 učenika iz Šipova i Tvornice gipsa u Volarima. Odjeljenje je smješteno u prostorijama osnovne škole. Nastavu održavaju prosvjetni radnici iz Volara. Dosada učenici iz ovih mjesta nisu pohađali školu učenika u privredi.

Bogdan Ilić

Na vijaduktu Vrgin Most između Volinje i Kostajnice došlo je do teže saobraćajne nesreće

Veliki broj radnika je uoči Nove godine očekivao voz na stanici Volinja, a koji su trebali ići kućama u Kostajnicu preko novogodišnjih praznika. Obzirom da je do dolaska putničkog voza bilo još dugo čekati, nekoliko drugova je otišlo kod otpravnika vozova koji je poslije dozvolio nekolicini lica da se mogu prebaciti teretnim kolima, koja su tog momenta kretala prema Kostajnici.

Vagon je stavljen pred lokomotivu koja je jurila brzinom od 60 kilometara na čas. Na vijaduktu Vrgin Most vagon je iskočio iz šina i ostao visiti o lokomotivi. Mašinovođa je povukao vagon natrag koji je potom udario o most i otkinuo se od lokomotive i srušio u provaliju. U vagonu je bilo 11 osoba. Šest osoba je do sada podleglo ranama a ostali su teže ranjeni.

D. MUTIĆ

Pravni savjeti

U cilju da upozna svoje čitaoce sa pojedinim njihovim pravima i dužnostima iz radnog prava, socijalnog osiguranja i drugih grana prava naš list od ovog broja uvodi kao redovnu rubriku PRAVNE SAVJETE. Čitajući ove priloge naši čitaoci moći će redovno da nađu odgovore na pitanja koja ih interesuju i tako besplatno dobiju potrebne pravne savjete. Da bi dobili savjet po onim pitanjima koje ih posebno interesuju pojedinci ili grupe čitalaca mogu se pismeno obratiti redakciji našeg lista.

OSIGURANICI BOLESNI OD TUBERKULOZE POSEBNO SU ZAŠTIĆENI PO NOVIM PROPISIMA

Kakva su prava osiguranika oboljelih od tuberkuloze?

(L. M. Banja Luka)

ODGOVOR

Vodeći računa da se osiguranicima oboljelim od tuberkuloze omogući bolja njega za vrijeme bolesti zakonodavac je novim Zakonom o zdravstvenom osiguranju radnika i službenika ovakve bolesnike odvojio u pravima od osiguranika oboljelih od drugih bolesti. Dok svi ostali osiguranici za slučaj bolesti imaju pravo na smanjenu naknadu umjesto plate (hranarinu) koja iznosi od 60 do 90% dotle osiguranici oboljeli od tuberkuloze svih oblika, koji imaju radni staž od najmanje 6 mjeseci neprekidno ili 12 mjeseci sa prekidima za posljednje dvije godine pre početka prava na naknadu imaju pravo na hranarinu od prvog dana bolovanja u punom iznosu prosječne plate — zarade ostvarene u posljednja 3 mjeseca. Ako imaju manji radni staž od pomenutog hranarina takvim bolesnicima iznosi 75% od prosječne plate — zarade ostvarene u posljednja 3 mjeseca oboljenja.

MAJKA — PORODILJA IMA POVOLJNIJE USLOVE PO NOVOM ZAKONU

Zaposlena sam kod perduzeća od 1 oktobra 1954 godine, a dotada nisam nigdje radila. Nalazim se na porodiljskom otsustvu od 15 decembra 1954 godine. Do sada nisam imala pravo na naknadu umjesto plate za vrijeme ovog otsustva.

Molim objašnjenje, da li to pravo imam po novom Zakonu i u kojoj visini, te kakva još imam prava?

(S. V. Banja Luka)

ODGOVOR

Vodeći računa, da ženu u radnom odnosu zbrine, zakonodavac je novim Zakonom o zdravstvenom osiguranju radnika i službenika prava žena — osiguranica proširio. Prema propisu čl. 38 Zakona, a s obzirom da imate radni staž manji od 6 mjeseci neprekidno neposredno prije porođaja, imate slijedeća prava:

Za vrijeme otsustva zbog trudnoće i porođaja (koje u pravilu traje 90 dana) imate pravo na naknadu umjesto plate (hranarinu) u visini od 80% vaše prosječne mjesečne zarade ostvarene od 1 oktobra 1954 godine do dana nastupa na porodiljsko otsustvo. Ovo pravo imate tek od 1 januara 1955 god.

Imate pravo i na opremu djeteta, koja se za 1 i 2 rođeno dijete isplaćuje u naturi a za 3 rođeno dijete i svako dalnje u novcu od 8.000.- dinara.

7 DANA u KLJUČU

OTPOČELE SU GODIŠNJE SKUPŠTINE SINDIKALNIH PODRUŽNICA U KLJUČKOM SREZU

Početkom ovog mjeseca u svim sindikalnim organizacijama u Ključkom srezu otpočelo je održavanje godišnjih skupština sindikalnih podružnica kao i pripreme za pretstojeći kongres Savez sindikata Bosne i Hercegovine. Na godišnjoj skupštini sindikalne podružnice JDŽ u Sanici Gornjoj između ostalog donesena je i odluka o reorganizaciji podružnice, pošto je brojnost članstva u jednoj podružnici onemogućavala svestraniji uvid u njen rad. Zbog toga je odlučeno da se stvore dvije podružnice. Isto tako održana je i godišnja skupština sindikalne podružnice Udruženja nastavnika koja je između ostalih zaključaka za budući rad ukazala i na potrebu da se svakog mjeseca održi sastanak na kome bi se razmatrala najvažnija pitanja iz oblasti stručnog i opšteg političkog obrazovanja članstva.

U pripremama za održavanje godišnjih skupština i u ostalim podružnicama, znatnu pomoć ukazuje organizacijama i Sresko sindikalno vijeće. Do kraja ovog mjeseca treba da se održe skupštine i u podružnicama zdravstvenih radnika udruženja učitelja, drvodjelskih radnika, udruženja penzionera i drugih.

J. Veselinin

ДВОГОДИШЊА ВЕЧЕРЊА ШКОЛА ЗА ТРГОВИНСКЕ РАДНИКЕ

На иницијативу Среског синдикалног вијећа у Кључу је отворена једногодишња вечерња трговинска школа за стручно образовање трговинских радника. Школа је почела са радом 15 прошлог мјесеца, а похађа је 22 полазника који су запослени у трговинској и задружној мрежи.

Отварање вечерње школе за трговинске раднике помогла је и синдикална подружница Удружења учитеља на тај начин што је из својих редова обезбједила потребан број наставника. Исто тако и синдикална подружница трговинских радника повела је агитацију за упис у школу свих трговинских радника који су запослени у самом мјесту, тако да је одзив слушалаца за школу био добар.

Перо Ристић

Plodan rad udruženja rezervnih oficira u Jajcu

Zbog nedostatka prostorija sve do nedavno Udruženje oficira u Jajcu nije moglo da organizuje svoj društveni rad na širem planu. Zalaganjem Narodnog odbora sreza i Gradske opštine u Jajcu Udruženju je dodijeljena zgrada koja je uz pomoć preduzeća adaptirana i uređena za društvene prostorije. U zgradi postoji lijepo uređena sala za predavanja i čitaonica, a u njoj je sada smješten i kabinet za vanarmisko vojno vaspitanje. U sali se redovno održava tečaj PAZ-a i Auto-moto društva kojeg posjećuju uglavnom omladinci koji su prilikom regrutovanja određeni za auto-škole. Za nabavku namještaja i drugih sredstava za očiglednu nastavu, Narodni odbor srez dodijelio je 400 hiljada dinara, tako da će u perspektivi postojeći kabinet biti snabdjeven sa potpunom bibliotekom, opremom i drugim sredstvima za očiglednu nastavu iz vojne nauke. Inicijativom Udruženja rezervnih oficira nedavno je u Jajcu osnovana streljačka družina od aktivnih i rezervnih oficira, kao i ljubitelja ovog sporta. Ovih dana izvršeno je prvo gađanje koje je dalo dobre rezultate. Družina broji 60 članova, a veliko interesovanje za streljački sport koji vlada kod omladine govori da će taj broj biti mnogo veći.

M. JEFTIĆ

Sa jedne pokazne vježbe

Ukrštene riječi

VODORAVNO: 1) Pokrajina u Španiji, 10) Mladić koji prosi djevojku radi ženidbe, 16) Prenošenje i dostavljanje na daljinu znakova, vijesti, slika itd. žično, pomoću električne struje ili bežično pomoću radiotalasa, 18) Amo, 19) Čovjek, muškarac (grčki), 20) Bolest jedne moždine, posljedica sifilisa, 21) Tema, siže umjetničkog djela, 22) Pobjediti u šahu, 24) Muzička nota, 25) Prijatelji (talijanski), 27) Žensko ime, 28) Napunjavati, 29) Dva slova, 30) Samoglasnik i suglasnik, 31) Alkoholno piće (od grožđa), 34) Grad na Korzici, rodno mjesto Napoleona I, 36) Mala zvona koja zvone pomoću mehanizma.

USPRAVNO: 1) Najsitniji djelić materije, 2) Prevrat, obrtanje, 3) Vrsta čelika, upotrebljava se za izradu alata (pridjev), 4) Pelikani, nesiti, 5) Staviti u lance, 6) Strana kratica za broj, 7) Muslimanski sveštenici, 8) Heroj, 9) Najviši vrh u Pirinejima, 10) Dva slova, 11) Otplata, obrok, 12) Esenac, sirće, (množ.), 13) Pokrajina u SSSR-u, 14) Svete (turc.), 15) Put, 17) Dužica u oku, 23) Japanska mjera za puteve, 26) Vrlo sitna, 28) As, šampion, 32) Južno voće, 33) Organi vida, 35) Dva samoglasnika.

Z. MILOVANOVIĆ

„DUVAN"
Trgovačko preduzeće na veliko
Banja Luka
TRAŽI
jednog blagajnika sa srednjom stručnom spremom i najmanje 3 godine prakse. Nastup odmah. Plata po tar. pravilniku.

8-6

sport

ЗАБРИЊАВАЈУЋИ ОДНОС

Годишњој скупштини ДТВ „Партизан" (Бања Лука) одржаној 11 јануара 1955 године, присуствовала су само два од једанаест наставника физичког васпитања колико их има у Бањој Луци. Треба напоменути да су ова два наставника другови Каденић Хамдија и Ерцег Владо, једини од наставника физичког васпитања активни у овом друштву што је заиста за похвалу.

Поред тога нарочито је уочљив био недолазак на Скупштину и претставника наставничких колектива бањалучких школа. Жалосна је чињеница да су скупштини присуствовали само два претставника наставничких колектива — управитељ Осмогодишње школе друг Крзић и претставница Женске стручне школе, иако је опште позната чињеница да су чланови Партизана највећим дијелом баш ученици.

Овакав однос — како наставника физичког васпитања тако и наставничких колектива према Партизану, доиста је забрињавајући.

Заиста је потребно да се коначно овај однос у потпуности изјасни!

ОДРЖАНА JE SKUPŠTINA NOGOMETNIH SUDIJA

SLAB KVALITET SUĐENJA U PROTEKLOM PERIODU

Godišnja skupština nogometnih sudija Potsaveza Banja Luka protekla je bez »bure« — koju su već dugi dio vremena najavljivali pojedini članovi ove organizacije. Skupštini su prisustvovali — pored 26 (od ukupno 36) sudija sa teritorije Potsaveza, i drugovi: Ismet Hadžimujagić - ispred Banjalučkog nogometnog potsaveza i Husret Selimović - sekretar SFS BiH.

Izvještaj o radu u proteklom periodu podnio je drug Vidaković. U referatu je istaknuto da sudije uopšte uzevši nisu zadovoljile, odnosno da je većina sudija pokazala slab kvalitet suđenja. Između ostalog referat je iznio i poražavajuću činjenicu — da mjesta: Kotor Varoš, Cazin, Bos. Petrovac, Velika Kladuša, Prnjavor i Srbac nemaju ni jednog nogometnog sudiju.

Diskusija — koja je u samom početku vođena na dosta neprincipijelan način, pokazala je da uzroci slabog rada sudijske organizacije ne leže samo u neaktivnosti odbora, već i u neaktivnosti samih članova. Pored toga konstatovano je da obavezni ljekarski pregled sudija nije izvršen u prošloj godini, zatim da disciplinski sud nije imao jednak kriterijum pri kažnjavanju. U svojoj diskusiji drug Kragulj je rekao: »Mi ljubomorno čuvamo naše greške što je nepravilno i što se negativno odražava po gledaoca. Stoga, treba naći načina da se greške sudija i njihovo kažnjavanje objelodanjuju, kako gledaoci ne bi bili u zabuni.«

Drug Ismet Hadžimujagić u svojoj diskusiji između ostalog je rekao: »Kvalitetom suđenja u prošloj godini ne možemo biti zadovoljni i kvalitet suđenja ne treba mjeriti kroz broj podnijetih žalbi na slabo suđenje.« Odgovarajući na primjedbu »da Potsavez povlađuje Borcu« drug Hadžimujagić je predložio sudijskoj organizaciji da formira — kao što će uraditi i Potsavez, komisiju, koja će ispitati podrobno ovaj slučaj. Iznoseći činjenicu da većina sudija ne uzima šireg učešća u radu nogometne organizacije, drug Ismet je rekao »da bi se svi trebali angažovati da podignemo nogomet u Bos. Krajini na što viši nivo i da od nogometaša stvorimo radine i lojalne građane naše zemlje.«

Po izvršenom glasanju u novi Upravni odbor ušli su drugovi: Vidaković, Dovgan, Kulenović, Bastijančić, Jovanović (svi iz Banje Luke), Došen (Sanski Most) i Hergić (Bihać); u Nadzorni odbor: Vodenik, Komenc i Kavaz; a za delegate za skupštinu SFS BiH: Vidaković, Dovgan, Kulenović, Vodenik (svi iz Banje Luke), Ibrahimbegović Ć. (Ljubija) i Filipović (Ključ).

Ovogodišnja skupština je pokazala da je rad i aktivnost ove organizacije — obzirom na stanje unazad dvije tri godine, opala — nazadovala. Jedino po pitanju masovnosti uočen je u prošloj godini — iako bez ikije pomoći, vidan napredak. Skupština je ukazala na niz slabosti i vjeruje se da će novo izabrani odbor učiniti mnogo u svom radu, kako se prošlogodišnja situacija ne bi ponovila. Pored toga svaki nogometni sudija trebao bi se založiti za otklanjanje svih nedostataka, jer samo na taj način rad ove organizacije krenuće na bolje, odnosno kvalitet suđenja će se podići a što je zaista potrebno, na jedan viši nivo.

Бициклисти су одржали прву скупштину

У недељу је у просторијама ССРН II кварта одржана годишња скупштина бициклистичког клуба БСК. Овој скупштини, која је почела са приличним закашњењем присуствовао је врло мали број пријатеља бициклистичког спорта. Кроз краћи реферат који је поднио досадашњи реферат клуба истакнуте су велике тешкоће са којима се сусреће овај клуб у свом раду, затим успјеси у току протекле сезоне. Највећи успјех бициклиста БСК-а у 1954 години претстављ екипно и појединачно освајање првенства Босне и Херцеговине у категорији контраша. Прилично нас је изненадила констатација да је у овај клуб који је једини клуб ове врсте у Бањој Луци учлањено свега 16 активних чланова! Током дискусије, за коју не би могли рећи да је била баш плодоносна, нису се уопште искристалисали неки закључци које би било вриједно истаћи. Како референт тако и сви дискутанти оштро су осудили став управе ФК „Борац" која у више наврата није дозволила да бициклисти овога клуба одрже кружне трке на стадиону. Истакнуто је да би за рјешење финансиских тешкоћа било најбоље рјешење да се отвори услужна радионица за оправку бицикла. Отварање ове радионице био би задатак број 1 нове управе која је на скупштини изабрана, а на чијем се челу налази дугогодишњи спортски радник Хинко Шебор.

Л.

U prošloj godini „Partizan" je imao uspjeha

U utorak 11 januara, održana je pred oko 200 prisutnih, godišnja skupština DTV »Partizan« (Banja Luka). Prijedlog pretsjednika Partizana druga Save Mihajlovića skupština je usvojila i radno pretsjedništvo su sačinjavali drugovi: Simo Tadić, Savinović, Šahinpašić i Mihajlović.

Poslije referata o radu društava u proteklom periodu između dvije skupštine koji je podnio drug Mihajlović, a u kojem je dat osvrt na rad, zatim o propustima učinjenim, postignutim uspjesima i budućim zadacima uprave, zbora prednjaka i prosvjetnog odbora razvila se diskusija u kojoj je uzeo učešća i pretsjednik SSV-a drug Simo Tadić. Govoreći o slabom učešću radničke omladine u društvu Partizan drug Simo je pored ostalog rekao: »Svi društveni faktori trebali bi pokloniti veliku pažnju oko uključivanja što većeg broja radničke omladine u Partizan — što doprinosi jačanju radne sposobnosti, u cilju daljeg razvoja i protiv degeneracije tijela našeg radnog čovjeka.« Obećavši punu pomoć Sindikalne organizacije po pitanju uključenja radničke omladine u Partizan, drug Tadić je rekao da bi se organizacija Partizan trebala spustiti — proširiti na radne kolektive, a uz pomoć svih društvenih organizacija.

Diskusija je pokazala da Uprava društva nije poklanjala dovoljno pažnje zagrijavanju prostorija za vježbanje, koje su u većini slučajeva bile hladne zatim da se nisu održavali sastanci sa cjelokupnim članstvom. Isto tako članovi društva kroz svoju diskusiju su zatražili — ukazujući na grešku Upravnog odbora, da se o nedolasku prednjaka povede više računa, jer njihov nedolazak u dobroj mjeri je bio uzrok opadanja članstva. Isto tako skupština je pokazala da je društvo Partizana u odnosu na ranije godine organizaciono bolje učvršćeno i da je u svom radu u prošloj godini imalo vidnih uspjeha.

Brojno stanje vježbačkog kadra u DTV »Partizan« (Banja Luka) na dan 31 decembra 1954 godine iznosilo je: članova 56, članica 5, omladinaca 81, omladinki 52, pionira 92, pionirki 59, muške djece 35 i ženske djece 25.

Ukupno: 405 vježbača.

Drug Kačar, pretsjednik komiteta Narodne omladine u svojoj diskusiji je govorio o neshvatanju, nezainteresovanosti i slaboj obaviještenosti SSRN, NO i drugih organizacija o radu i poteškoćama Partizana i o njegovim teškim materijalnim uslovima. Dajući sugestije za budući rad drug Kačar između ostalog je rekao da bi jedan od glavnih zadataka Partizana trebao da bude u ovoj godini povezivanje sa selom, jer se već sada u nekim selima — kao na primjer, Ivanjska, Dragočaj, Laktaši, Vrbanja, Piskavica itd., mogu formirati seoske čete Partizana.

U radu DTV »Partizan« (Banja Luka) u protekloj godini naročito su se isticali: Kadenić Hamdija, Pilić Irena, Haznadar Smajo, Kršlak Nasiha, Sarafin Rudi i kategorije omladinaca i omladinki.

Prilikom glasanja po prijedlogu kandidacione komisije za nove članove uprave i odbora društva došla je do izražaja neozbiljnost onih najmladih članova Partizana — koji su bili najbrojniji na ovoj skupštini, što je dobrim dijelom umanjilo uspjeh ovogodišnje skupštine Partizana. U novu upravu društva izabrani su: Todorović, Haznadar, Kadenić H., Vukoje, Puvačić, Kalem, Dr. Pištoljić, Pašić Fatma, Karabegović Ibro, Lalović, Pilić Irena, Kršlak Nasiha, Šarić, Vihić, Savinović, Mihajlović, Knežević, Mešinović i Šebor Franjo.

NEBRIGA ILI NEDOSTATAK SREDSTAVA

Ovako izgledaju svlačionice koje se sada nalaze ispod tribina na stadionu Borac, a koju dobar dio posjetilaca nogometnih utakmica nema prilike da uvijek vidi. Loš teren, zapuštenu atletsku stazu — na koju su utrošene znatne sume novca, te često puta nečiste tribine gledaoci iz utakmice u utakmicu mogu viditi.

Unutrašnjost svlačionice domaćeg tima zauzima samo nekoliko kvadratnih metara. U tako maloj prostoriji sakupljaju se na poluvremenu utakmice znojni igrači, trener i još neki rukovodilac kluba, radi dogovora!? Jasno, zdravstveni efekat je u ovome momentu ispušten iz vida. Gostujući tim je još u nezavidnijem položaju, jer su za njih predvidene prostorije, znatno manje veličine.

Pored toga malo dvorište iza tribina je jako zapušteno. Nepotrebno smješteni svinjac ne pruža ni malo lijepu »dekoraciju« ovom sportskom objektu. Za vrijeme kišnih dana blato i lokve vode prekrivaju dvorište.

Zašto je sve tako? Da li je to nedostatak materijalnih sredstava ili pretstavlja — odražava nebrigu vlasnika stadiona?

Dobija se dojam kao da se zaboravlja da i dobri sportski objekti podižu ugled društva — kluba i da su jedan od činioca njegovog uspjeha i prosperiteta. Pored toga sa urednošću sportskih prostorija i terena i zdravstvena uloga sporta podiže se na viši — zadovoljavajući nivo.

Možda bi ovakvo stanje na stadionu trebalo da bude i jedan razlog više u korist prijedloga da se o sportskim objektima trebaju da staraju komune. Bez obzira na to, u svakom slučaju, na proširenje postojećih ili izgradnji novih svlačionica, na uredenju okolnog prostora oko sportskih objekata i na čuvanju sportskih terena trebalo bi povesti daleko veću brigu no dosada.

Kako poboljšati šahovsku aktivnost u Banjoj Luci

Nakon bogate šahovske djelatnosti u toku ljetne sezone mogla se je očekivati još veća šahovska aktivnost sa bogatijim programom u nastupajućem zimskom periodu. Međutim, nasuprot ovim očekivanjima šahovski život i takmičenja su skoro potpuno zamrla. Tek polovinom decembra pokrenut je turnir za osvajanje četvrte kategorije po novim propozicijama. Radi čega je došlo do izvjesne stagnacije u razvoju mladih šahista?

Bilo bi potrebno da se povede malo više računa o radničkoj i srednjoškolskoj omladini, o njihovom okupljanju u šahovskim prostorijama i omogućavanju međusobnih takmičenja, jer se u njihovim redovima nalazi priličan broj talentovanih šahista, koji bi se kroz takmičenja i sa malo poznavanja teorije ubrzo razvili u jake šahiste. Bilo bi potrebno organizovati radničko i srednjoškolsko ekipno šahovsko prvenstvo grada i na taj način omogućiti jednu širu šahovsku djelatnost. Ovakve forme takmičenja usvojene su u skoro svim sportskim granama, dok se na šahovskom polju u tom pogledu nije ništa učinilo, iako za ovakvu vrstu šahovskog takmičenja postoje povoljniji uslovi nego i u jednoj drugoj sportskoj grani, onda je više nego čudno zašto vlada za ovakva takmičenja takva nezainteresovanost. Osim toga trebalo bi organizovati šahovsko prvenstvo grada na kojem bi imali pravo učešća svi prijavljeni šahisti bez obzira na kategoriju — po kup sistemu u predtakmičenju, — u finalnom dijelu šahisti bi između sebe igrali i na taj način dali prvaka grada.

Potpunim ili pak djelomičnim usvajanjem ovih mišljenja i predloga šahovski život bi ponovo zauzeo vrlo važno mjesto u kulturnom i sportskom životu našeg grada.

E. Baković

Održana godišnja skupština jahačkog kluba „VRBAS"

U srijedu 12 ov. mj. održana je godišnja skupština Jahačkog kluba »Vrbas« u Banjaluci.

Ovaj klub, iako je formalno postojao, već tri godine skoro nikako nije radio. Radi finansiskih poteškoća bila su prodana četiri jahaća grla, vlasništvo kluba, konjička jedinica JNA, koja je ranije pružala izvjesnu pomoć klubu, napustila je Banjaluku, tako da se ostalo bez sredstava za dalji rad. Sada su, međutim, stvoreni novi uslovi i očekuje se nova aktivnost u radu kluba.

Radi toga je i sazvana ova skupština, na kojoj je izabran novi upravni odbor. Za pretsjednika je izabran drug Stupar Rade, upravnik pastuhskog staništa, koji je ispred svoje ustanove obećao veliku pomoć klubu.

Osim toga očekuje se pomoć od jedinice konjičke NM i Poljoprivrednog zavoda.

Na skupštini su se razmatrale perspektive daljeg rada i razvoja kluba, mogućnosti izgradnje hipodroma i sticaja boljih finansiskih sredstava.

Једна лијепа свечаност за наше најмлађе

На једном од својих састанака, Одбор Пете основне организације Социјалистичког савеза донио је одлуку да се приступи прикупљању потребних средстава за организацију мале свечаности намијењене искључиво дјеци нижег узраста. Више радничких колектива одазвало се овој молби и доставило Одбору своје приloге у новцу. За новац који је овом приликом укупљен Одбор је набавио поклоне за дјецу који су се састојали из пакетића кекса, бонбона, ораха и смокава. Подјела дарова извршена је на Нову годину.

Приликом подјеле дарова на саму Нову годину, изведен је и лијеп пригодни програм, а извођачи су били ученици основне школе из Павловца и IV народне основне школе у Бањој Луци.

Х. АЛКАЗАРЕВИЋ

Kolíko štampe „guta" naš grad?

Uporedo sa privrednim razvitkom Banje Luke i kulturne potrebe građanstva rastu. Interes za štampu je znatno veći nego ranijih godina. Samo Borbe u Banjoj Luci rastura se dnevno oko 2.500 komada. Ona je ujedno i najčitaniji list u gradu. Politike se rasturi 1.500 komada Vjesnika u srijedu 2.000, komada, NIN-a 1.000 i drugih.

Banjalučke novine, nedeljni lokalni list, u zadnje vrijeme mnogo su tražene. To potvrđuje činjenica da se danas samo u gradu rasproda 3.000 komada Banjalučkih novina. Naročito je aktivan u rasturanju štampe kolporter Dizdarević (kod Bate) i Kemenc, kod Kastelovog čoška.

Evo svakodnevne slike pred prodavnicom novina.

Dobrovoljno vatrogasno društvo iz Banje Luke gostovaće ovih dana u Bosanskoj Gradišci

Dobrovoljno vatrogasno društvo u Banjoj Luci pretstavilo se ovdašnjoj publici u tri navrata sa pozorišnim komadom »Od kako je Banja Luka postala«. Prvi puta društvo je ovaj komad izvelo u Tvornici duvana, zatim u Gornjem Šeheru i Petom kvartu.

Nedavno je društvo sa istim komadom gostovalo u Kotor Varoši a ovih dana odlazi u Bosansku Gradišku gdje će nastupiti sa istim programom koji će biti dopunjen nastupom duета harmonika Osmančević - Višekruna.

N. Košić

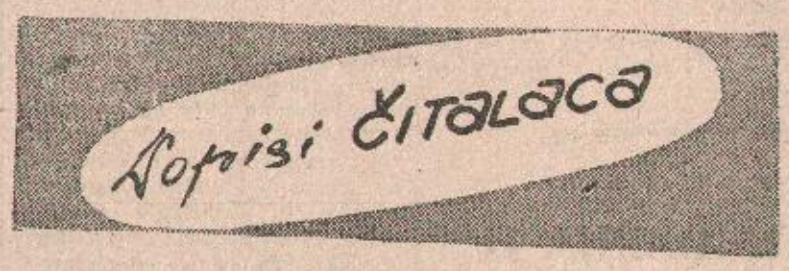

„Moglo mu je pući srce od straha"

U više navrata čitao sam u »Banjalučkim novinama« napise koji tretiraju pitanje sigurnosti gradskog saobraćaja i greške koje se pojavljuju u vezi s tim. Nedavno sam išao ulicom Mladena Stojanovića i primjetio dvoje djece kako se igraju van trotoara. U tom momentu je naišao kamion. Zaškripale su kočnice. Djeca su se razbježala a šofer je pošao da traži roditelje. Tada je naišao otac jednog dječaka i počeo da se dere na šofera: »Što tako tjeraš, moglo mu je pući srce od straha«. I da bi umirio dijete počeo mu je govoriti kako će se on obračunati sa šoferom. Komentar ovom gestu nije potreban.

Pored toga učenici nekih škola odmah poslije završetka nastave zakrče cijelu ulicu uslijed čega je do sada došlo do nekoliko saobraćajnih nesreća.

Žarko Babić

Nesretan slučaj ili posljedica tuče?

Sedmog januara naveče pred kućom Mire Terzić u ulici Kokanovića broj 4 propao je kroz stepenice Martin Mizdarić, poznati banjalučki električar. Tom prilikom je dobio teže povrede.

Proslavljajući božić na koji su kao gosti bili pozvani Eugen Reš, nastradali Martin i još neki drugovi društvo se napilo. Oko 9 sati Martin i Reš su se pred vratima nešto posvađali, pogurali se niz stepenice koje su se provalile pa je Martin propao i zadobio teže povrede. Prenešen je u bolnicu i nakon izvjesnog vremena umro. Eugen Reš je uhapšen. Istraga je u toku.

R. P.

Traže se pjevači

U domu Jugoslovenske Narodne Armije moguće je u svako doba na prijatan način provesti vrijeme. Lijepo uređene prostorije za šah, stoni tenis, klub i ostale društvene prostorije stoje uvijek na raspolaganju članovima Doma. Ipak, ima jedna negativna pojava koju sam zapazio u zadnje vrijeme.

Obzirom da sam čest posjetilac svih priredbi u Domu JNA, zapazio sam na posljednjim igrankama nešto što uopšte ne stoji niti odgovara jednoj ovakvoj kulturnoj ustanovi. Naime, radi se o tome da se na posljednjim igrankama pred mikrofon izlazili neki samozvani pjevači koji nemaju ni najmanje smisla ni glasa. Svojim nastupom nervirali su prisutne i publika je opravdano reagovala na ovaj »novitet« priređivača igranki u našem gradu.

N. V.

Povišenje cijena ulaznicama za operetu „Mala Florami"

Obavještavamo našu cijenjenu publiku da smo bili prinuđeni da povisimo cijene ulaznicama za operetu »Mala Florami«, zbog izvanrednih rashoda. Cijene za premijeru i prvu reprizu su od 80—150 dinara, a za naredne pretstave od 60—120 dinara.

Pretplatnici koji su obnovili pretplatu za drugu polovinu sezone, imaju pravo da bez nadoplate gledaju i pretstavu »Mala Florami« poslije prve reprize.

Uprava Narodnog pozorišta

ŽELJEZNIČKI SLUŽBENIK OSUĐEN KAO PROVALNIK

Pred punom salom publike Vijeća Okružnog suda u Banjoj Luci prije dva dana sudilo je Juri Barišiću, službeniku Željezničke stanice u Vrbanji, Karlu Gaguli, poslovođi Trgovinske radnje »Prehrana« u Banjoj Luci. Barišić je odgovarao za dvije provalne krađe i falsifikat, a Gagula i Karvazi radi prikrivanja i prodaje ukradenih stvari.

Noću između 21 i 22 jula prošle godine optuženi Jure Barišić na Željezničkoj stanici Banja Luka-Predgrađe krijući je otkinuo plom bu na jednom željezničkom vagonu. Saznao je da se u tom vagonu nalazi šećer i odlučio je da izvrši krađu. Otvorio je vrata od vagona i iz vagona je uzeo i odnio jedan sanduk šećera od 50 kilograma. U isto vrijeme saznao je da se u jednom drugom vagonu nalazi kafa pa je odlučio da i odatle izvrši krađu. Na isti način skinuo je plombu i otvorio vagon noću između 23 i 24 jula, pa je iz vagona odnio vreću kafe u težini od 58 kilograma. Poslije ovih krađa osjetio je da se traga za kradljivcem i razmišljao je na koji bi način mogao da prikrije krađu. Odlučio je da je najbolje da na tovarnom listu za kafu promijeni broj vagona. Tako je i učinio i kao popisivač kola na željezničkoj stanici u Vrbanji 21 avgusta izvršio je ovu ispravku u tovarnom listu i stavio potpuno izmišljen broj vagona.

Krajem avgusta prošle godine optuženi Jure Barišić odlučio je da proda ukradenu kafu i radi toga se sporazumio sa Karlom Gagulom da mu proda 10 kilograma kafe po cijeni od 2.300 dinara. Gagula je kupio ovu kafu od njega, a prodavao je po cijeni od 2.800 dinara po kilogramu i razliku od 500 dinara uzimao za sebe. Preko Gagule Barišić je prodao po istoj cijeni još 20 kg. kafe Antonu Karvaziu, zv. Toniu kao poslovođi Trgovinske radnje »Prehrana« u Banjoj Luci. Karvazi je ovu kafu prodavao u radnji po 2.800 dinara po kilogramu.

Sud je proglasio krivim optuženog Juru Barišića, kao i Karla Gagulu i Antona Karvazia, pa je Barišića osudio na kaznu strogog zatvora u trajanju od pet godina, Karla Gagulu na kaznu zatvora od jedne godine dana, a Antona Karvazia na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci.

OGLASI

JAVNA ZAHVALNICA

Ovom prilikom želimo se javno zahvaliti svim prijateljima i znancima koji su učestvovali u sahrani i izjavi saučešća prilikom smrti naše majke MINE KAZAZ.

Ožalošćene kćerke Esma i ostale

Hotelsko ugostiteljsko preduzeće »PARK« BANJA LUKA treba jednog knjigovođu sa praksom. Nastup odmah, ili po sporazumu.

Plata po tarifnom pravilniku.

Pismene molbe lično donijeti do 1 februara 1955 godine.

1-2 DIREKCIJA

PRODAJE SE kuća u Banjoj Luci. Upitati Branka Radičevića broj 7 od 14—16 sati.

Dežurne apoteke

Petak: Dežurna apoteka broj 3 (ulica Vese Masleše)
Subota: Dežurna apoteka broj 4 (ulica Vese Masleše)
Nedelja: Dežurna apoteka broj 1 (ulica Šoše Mažara)
Ponedeljak: Dežurna apoteka br. 2 (ulica Marije Bursać)
Utorak: Dežurna apoteka broj 3 (ulica Vese Masleše)
Srijeda: Dežurna apoteka broj 4 (ulica Vese Masleše)
Četvrtak: Dežurna apoteka broj 1 (ulica Šoše Mažara)

REPERTOARI

»PALAS« — »Anikina vremena«
»KOZARA« — »Stranac u bjegstvu«
»VRBAS« — »Rim u 11«

U bioskopu doma JNA Jugoslovenska kinoteka će prikazati za djecu slijedeće filmove:

21 januara 1955 god. SNEŽANA I SEDAM PATULJAKA - Dodatak Mlečni put, Miki, Šilja i Paja putuju.

22 januara 1955 god. KAMENI CVET (bajka u boji). Dodatak: dve priče sa jednog izleta.

23 januara 1955 god. ČAROBNI KONJIĆ (crtani u boji). Dodatak: Crvenkapa Toma Čuran.

24 januara 1955 god. Filmovi iz životinjskog sveta: Životinjsko carstvo, Južne Amerike, Visoko iznad granice (o životu ptica). Dodatak: Miki čistač satova i Skerco.

25 januara 1955 god. OLIVER TVIST

Petak, 14 januara 1955 »ĐAVOLOV UČENIK«, drama u 5 činova od B. Šoa, za đake. Cijene ulaznica od 15—35 dinara, početak u 19 časova.

Subota, 15 januara 1955 »MALA FLORAMI«, operета u 3 čina od I. Tijardovića, cijene ulaznica od 80—150 dinara. Početak u 20 čas.

Nedelja, 16 januara 1955 »KLUPKO«, komedija u 3 čina od P. Budaka. Cijene ulaznica od 25—60 dinara. Početak u 15 časova.

Nedelja, 16 januara 1955 »ZEMLJA SMIJEŠKA«, operета u 3 čina od F. Lehara. Početak u 20 časova. Cijene ulaznica od 30—80 dinara.

Ponedeljak, 17 januara 1955 nema pretstave.

Utorak, 18 januara 1955 »ČIČA TOMINA KOLIBA«, komad u 4 čina od H. B. Stov, za đake. Cijene ulaznica od 15—35 dinara. Početak u 19 časova.

Srijeda, 19 januara 1955 nema pretstave.

Četvrtak, 20 januara 1955 »MALA FLORAMI«, operета u 3 čina od I. Tijardovića. Cijene ulaznica od 60—120 dinara. Početak u 20 č.

Uređuje redakcioni odbor. — Odgovorni urednik Neda Erceg. — Redakcija i administracija Trg palih boraca (zgrada Doma kulture), telefon 369. — Tek. račun kod Nar. banke FNRJ - Banja Luka, filijala za srez 763-T-193. - List izlazi svakog petka. - Štamparija »Glas« B. Luka. Rukopisi se ne vraćaju